

ILUSTROVANÝ ČASOPIS

Španělsko

Číslo 7. Ročník I.
1. listopadu 1937
Kč 2.—

Z OBSAHU:

Nemohou zvítězit!

Lekaři pomáhají Španělsku.

Má to všechno být zničeno?

Orgán Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku

*Bojuje
se ve vzduchu!*

S utajeným dechem s napjatým výrazem ve tváři sledují španělské děti akce vládních letek, zahánějících fašisty. Ty děti vědí, oč jde! Jak rády by pomohly, jak rády by byly se svými velkými kamarády tam nahoře. Mládež — budoucnost Španělska je republikánská! Nezapomínejme na ni.

Nemohou zvítězit!

Diplomatická komedie, kterou hrál mezinárodní fašismus po celý rok, je téměř u konce. Protišpanělská koalice použila všeho svého demagogického umění, všech úskoků, jimiž klamala svůj lid, hrozeb, nátlaku, slibů a úskoků, aby oddálila rozhodnutí o španělských věcech, pokud to bylo možno nejdéle.

Když bylo nejhůře, neostýchala se ani slavnostních slibů, přísahajíc na svou fašistickou čest. Fašističtí diplomaté byli nejloyálnějšími zastánci neintervence v londýnském výboru, aby tím více mohli intervenovat jejich odborníci, jejich vojáci a jejich válečný materiál. Dosáhli svého. Jednání se protahovalo do nekonečna, a nesmírné zástupy fašistických armád mezitím táhly do Španělska. Franco byl dokonale vyzbrojen, jeho nespolehliví lidé nahrazení „dobrovolníky“, dostal všechno, čeho potřeboval.

Rok času měli fašisté, a za ten rok nesmírného úsilí jsou tam, kde byli. Vlastně jsou na tom hůře, než byli. Jejich fraška s neintervencí se už sotva dá protahovat.

Demokratické mocnosti hrály příliš vysokou hru o demokratické Španělsko. Někdy se dokonce zdálo, že by byly raději, kdyby to vláda prohrála, poněvadž, jak se říká v politické hantýrce „situace by se zjednodušila“ a zvláště mnoho lidí v Anglii by rádo vidělo, kdyby Velká Británie se podělila s Itálií na padesát procent, jak politicky, tak i hospodářsky o španělskou monarchii s nějakým třeba italským princem, mírněnou operetním parlamentem. Ale španělská vláda zkřížila všechny takové plány. Dodnes mnoho moudrých úvodníků z denních listů a mnoho ještě moudřejších vojenských odborníků jí nemůže odpustit, že všechny tak propočtené předpovědi, tak doložené výklady o tom, že „do čtvrt roku to Franco vyhraje“ se hanebně neosvědčily.

Skvělý duch lidu, energií vůdcové, které si našla doba sama, nahradili Francův předpok, vyvázili intervence stotisícové italské armády, činnost specialistů a nákladné vybavení na straně Francův.

Ale bylo tu ještě něco jiného, co úplně zhatilo všechny kompromisní a poráženecké plány. Něco, s čím se dosud v žádné válce, co jich bylo v dějinách, nikdy nepočítalo jako se zbraní. Francových vyhlídek na uchvácení moci ubývá denně s tím, jak lid na vládním území se stává uvědomělejším, sebevědomějším a vzdělanějším.

I kdyby se ještě mohlo stát, že by španělská demokracie byla tak zrazena, opuštěna a vydána na pospas, že by se Franco stal pánem nad celou zemí: řekněte, co by si počali tito nevzdělaní generálové se vzdělaným lidem? Jak by mohli vládnout jejich analfabeti těm, kteří jsou kulturnější než oni? Jak by mohl snést španělský lid nadvládu nějakých pověřících Karlistů, kteří zapomněli umřít na počátku minulého století?

Ani diktátoři nemohou existovat bez podpory aspoň značné části obyvatelstva a naprostě většiny armády. Kdyby jim odešli jejich Italové domů, nebude na armádu spolehnouti a obyvatelstvo budou mít proti sobě.

Demokratické Španělsko se stalo zkrátka naprosto nedobytnou pevností, poněvadž učinilo svoje obyvatelstvo nepřemožitelným a neovládnutelným cizím jhem, poněvadž je

vyvedlo ze starého světa do nového — a cesty zpátky v takových případech není. Ale Franco se nezmocní Španělska. Španělská demokracie i když je zrazována, nemůže být zrazena úplně, už ze sobeckých důvodů demokratických velmocí. Po prohlášení Rooseveltově, po ztroskotání Nyonské konference, po jednáních v neintervenním výboru jsou fašisté hnáni k rozhodnutí: buď riskovat válku, nebo ustoupit ve španělských věcech. Ustoupit aspoň tak že ve Španělsku nepovládnu.

Obojí znamená pro ně porážku.

Byli vlastně poraženi už dávno: po bitvě na Guadalajare, kdy bylo jasno, že hrozny jsou příliš vysoko a že se diktátoři přepočítali, spoléhající na brzku a laciné vítězství, na snadnou kořist ve Španělsku, na upevnění svých posic doma, na převahu ve Středozemním moři.

To všechno jim nenávratně uniká s každým dnem, o který se válka protahuje. Jásotem svého tisku nad dobytím Bilbaa — ztotožněním diktátorů s bojujícími „dobrovolníky“ se přiznali před celým světem k tomu, že ta válka, v níž dosud nikam nemohli a nikam se nedostali, leda tam, kde to bylo příliš snadné — jako teď v Gijonu — je válkou jejich.

Čím déle zápas trvá, tím jsou též zřejmější a zřejmější úmysly „dynamických“ států, tím je nesnadnější mást veřejné mínění povídačkami o „národním“ hnutí. Jen si vzpomeňte, jak to vypadalo u nás na počátku občanské války. Kolik lidí mělo nejasné představy o španělských poměrech, a jak málo sympatií bylo pro vládu! Kdyby byl Franco zvítězil za měsíc, bylo by se nad tím mávalo rukou a teprve příliš pozdě bychom poznali, jak rafinovaně to fašisté nastrojili. Dnes už každý u nás ví, co španělská válka znamená. Za celou dobu tak dlouhou mohl výbor pro pomoc demokratickému Španělsku informovat celou veřejnost, a získat každého demokratického občana pro spravedlivou věc lidu.

A tak je i jinde na světě. Demokratické veřejné mínění bojuje na straně vládních a pro ně. Bojují pro ně i fašisté, kteří svou vyzývavou politikou skoro násilně vytrhli západní mocnosti z jejich klidu a nutí je čím dál tím víc aspoň do střehu.

Tím, že se španělská válka protáhla až do nové intervence Japonska v Číně, byla právě vyburcována i Amerika ze svého osamocení, a spojuje věc demokracie nejenom s Čínou, ale i se Španělskem.

Krev, která teče na španělských frontách, nebude prolita nadarmo. Dlouhé trvání války působí fašismu čím dál, tím větší škody. Hrdinná obrana vládních povzbudila všechny demokracie k větší aktivitě, k většímu sebevědomí a obětavosti, dlouhá válka ukázala útočníkovi, že napadení cizího území je podnik, který přijde draho.

Není tedy důvodu ani k pesimismu, ani k netrpělivosti. Naopak. Každý nový měsíc války znamená novou a těžkou ránu fašismu. Však to známe ze světové války.

Než se T. G. Masaryk rozhodl, že začne odboj proti Rakousku, vyslal do Anglie kapitána Vosku, aby zjistil v Anglii, jak dlouho podle jejich odhadu bude válka trvat. Voska mluvili s lordem Kitchenerem a oznámil Masarykovi názor Kitchenerův, že válka bude trvat nejméně tři léta.

Po této zprávě se Masaryk rozhodl definitivně. Věděl, že bude dost času, aby mohlo být provedeno dílo našeho národního osvobození.

Ve španělské válce tomu není jinak. Bylo dost času, aby se mohlo vykonat veliké dílo pro osvobození lidstva od fašismu.

Pamatujte na vánoce Čechoslováků ve Španělsku

(Provolání čsl. spisovatelů k veřejnosti)

Československá veřejnost pochopila už dávno instinktivně smysl současných událostí ve světě, a zejména ve Španělsku. Proto také s národy celého světa už dlouho soutěží aspoň v možné dnes humánní pomoci demokratickému Španělsku. Tato uvědomělost československého lidu dala obráncům španělské demokracie úplně vybavený lazaret, dává prostředky k udržování tohoto lazaretu a k vydržování dětí španělských bojovníků, které brutální válka vyhnala do demokratické Francie.

II. mezinárodní kongres spisovatelů, který se letos manifestačně sešel na ohrožené půdě Španělska, vykřikl mezi jinými i ústy největších duchů současné světové literatury do svědomí světa výzvu k pomoci Španělsku a pozdravil jako své bojovníky i ty své mezinárodní krajany, kteří v této pomoci přinášejí hrdinsky obět nejtěžší.

My podepsaní, jako ti z československých členů mezinárodní asociace spisovatelů, kteří měli čest dívat se vlastníma očima do lidsky krásné a tak nelidsky uražené tváře statečného španělského lidu, kdykoliv myslíme na bojovníky za jeho svobodu, vzpomínáme i na ty, kteří tam s námi mluvili našimi rodnými jazyky.

Viděli jsme, jakou těžkou nezištnou obět přinášejí tito bojovníci svému přesvědčení. Je to přesvědčení, že fronta, která se zvedá pod praporem fašismu proti demokracii, proti cestě k svobodě vždy větší a větší, není ničím jiným než obkludně vzkříšenou frontou staré, světovou válkou a světovou revolucí ponejprv poražené autokracie imperialistické a kapitalistické, autokracie, proti níž jsme pod vedením T. G. Masaryka dobyli svobodu a nezávislost Československé republiky. Je to přesvědčení, že Španělská republika brání své demokratické sebeurčení proti vpádu

totalitních autokracií, brání spolu se všemi dobrovolníky také ty posice, které svému národu dobyli českoslovenští dobrovolníci světové války a světové revoluce; je to přesvědčení, že svým kolektivním mezinárodním bojem dávají tito bojovníci nejlepší příklad pro boj za kolektivní mír a kolektivní bezpečnost.

Je proto slušno, abychom my ostatní aspoň tak na ně mysleli.

Nemůžeme zasahovat přímo do jejich dobrovolného boje. Ale můžeme jednou na chvíli i na ně soustředit část té humánní pozornosti, kterou věnujeme celému demokratickému bojujícímu Španělsku.

Blíží se vánoce, kdy si lidé dávají dárky, méně pro pomoc, a více pro srdečnou pozornost.

Dáváme tímto popud a výzvu k zaslání vánočních dárek od uvědomělého československého lidu těmto našim krajanům, kteří na nejtěžší frontě budoucnosti Československé republiky bojují také za vás.

Halas, Kisch, Kratochvíl, Malířová, Novomeský

Uveřejňujeme svolání čsl. spisovatelů, kteří navštívili Španělsko a vlastníma očima poznali hrdinný boj španělského lidu a všech dobrovolných bojovníků za demokracii a svobodu. Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku přejímá na základě uveřejněného spisovatelského svolání organizování vánoční nadílky všem Čechoslovákům ve Španělsku. Přispějte dobrovolnými dárky k tomu, aby každý Čechoslovák dostal na Štědrý den bedničku, obsahující cigarety, čokoládu, masovou konzervu, mýdlo, nátepenky, ponožky a jiné.

Dary zasílejte složenkou pošt. spořitelny. Výboru pro pomoc demokratickému Španělsku, číslo šekového konta 27.105 Praha. Neopomíňte připsat na složenku heslo „Vánoce“. Doba je krátká, neboť dárky musí být odeslány koncem listopadu. Přispějte rychle, aby Štědrý večer našich krajanů v syrové španělské zimě byl radostný.

VRAŤTE DOMOV ŠPANĚLSKÝM DĚTEM -

PODPORUJTE VÝBOR PRO POMOC DEMOKRATICKÉMU ŠPANĚLSKU!

Š K O L Y, Š K O L Y!

Španělsko mělo, jak známo, veliké procento analfabetů. Cizinci se tomu divili, mluvili o tom s pohrdáním. Ale Španělé věděli, proč je toto zlo. Děti, děti španělského lidu, byly vykořisťovány nejhanebnějším způsobem. Sedlák velmi brzy přivýkal své syny těžké práci, aby mohl vyhovět požadavkům velkostatkářů, kteří vládli na jeho půdě, a zajistili aspoň bídne živobytí. Zaostalost zemědělství, zaostalé hospodářství feudálních vlád vyžadovaly práce všech členů selské rodiny a dítě od svých prvních let bylo uvázáno k těžké a vyčerpávající robotě.

Nevědomost, analfabetismus! To byla metla španělských dětí, která s nimi rostla a zůstávala metlou dospělých. Dělnické i selské masy byly neuvědomělé. Byli to pariové, pouhé nástroje práce ve službě menšiny, chtějící na věky udržet své nesnesitelné výsady nevědomostí lidu. Bylo tomu tak až do 19. července 1936.

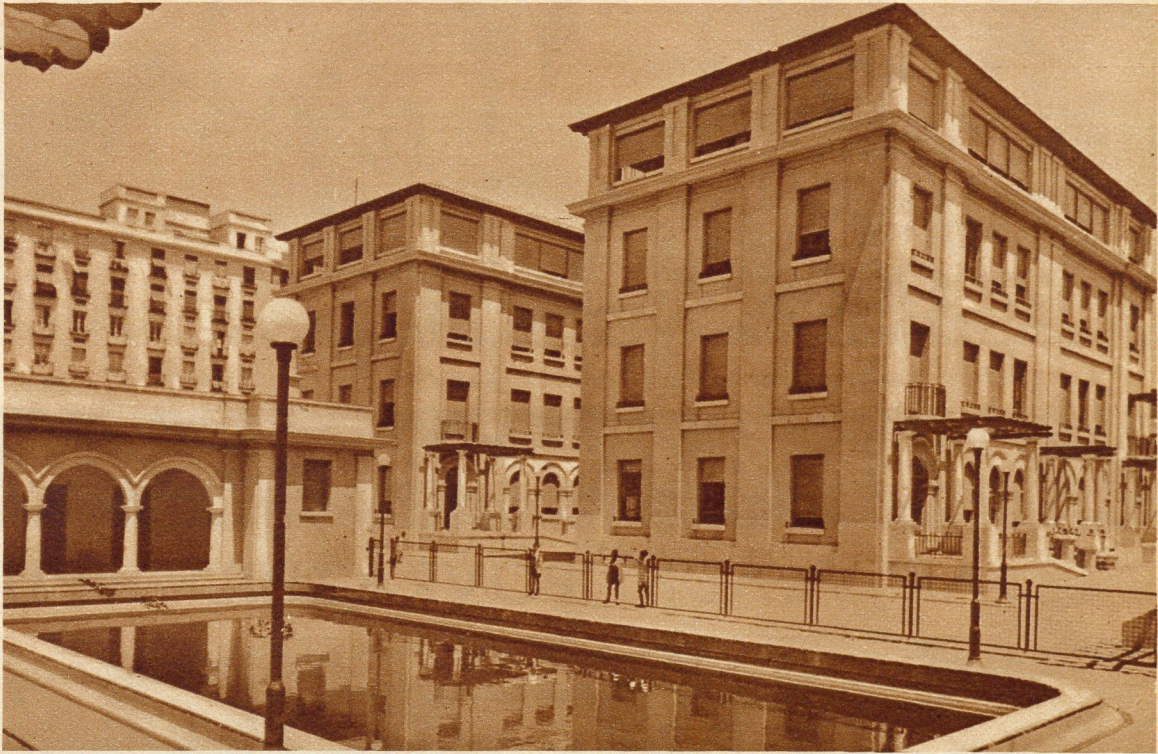
Nyní je jinak. Vláda od počátku války pracuje na kulturním povznesení lidu. Likviduje nevědomost, největší spojenkyň fašismu. Každý dělník, každý rolník se musí povznést k lidské důstojnosti.

„Jediný občan v republice nesmí být analfabeta!“ Toto heslo si vytkla vláda, toto heslo provádí Španělská federace pracujícího učitelstva.

Tento svaz zorganizoval národní službu boje proti analfabetismu. Nepracují při ní jediní učitelé. Všichni, kteří mají určité minimum vzdělání, se pustili do této ušlechtilé války.

Není jediné vesnice, kde by někdo nepořádal kursy pro analfabety. Spolu pracují dělnické i rolnické organizace. Opatřují učitelům všechno, čeho potřebují pro svou práci. Tisíce rolníků touží po vzdělání. Je to velkolepé a povznášející kulturní probuzení.

Ale nejde jen o analfabety. Ti, kdo umějí číst a psát, mají možnost se vzdělávat ve vyšších kursech pro dělníky. Milionáři mají svá vojenská zátiší s knihovnami a učebními pomůckami, na frontě se pracuje proti nevědomosti a neuvědomělosti. Je to snad po prvé v dějinách, kdy vzdělání se stalo mocnou zbraní ve válce. Zbraní, která činí nové Španělsko nepřemožitelným. Neboť tento lid, který ví co chce a proč bojuje, nebude už nikdy trpným nástrojem vykořisťovatelů a diktátorů, nikdy už se prostě nemůže vrátit do poměrů, v jakých byl před volebním vítězstvím španělské demokracie. Nové Španělsko se změnilo tak, že žádný na světě nebude mít moc, aby je učinil Španělskem starým. V tom je nesmírná, nepřemožitelná síla ducha a kultury.

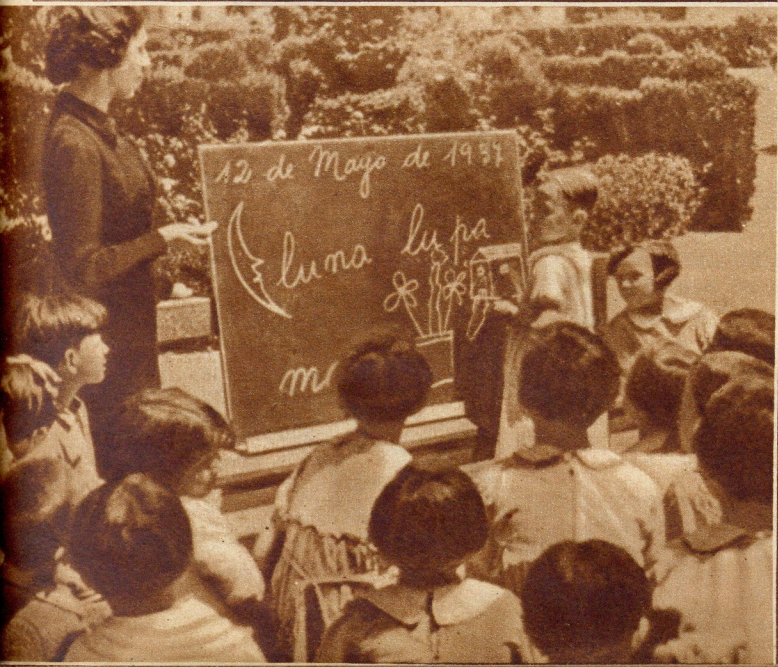
Školské paláce školy Joaquina Sorolli, zbudované vládou v Madridě.

Děti ze školy Pardo Bazánové (Madrid) pod sprchami.
Dole: Vyučování v přírodě.

Kultura je jednou z nejmodernějších zbraní republikánů.
Škola brání republiku, republika školu!

Skupina školních paláců „Conde de Peñalver“ (Madrid.)

Nápis na praporu: „Pozdravujeme statečné národy Španělska“.

NEZAPOMEŇTE: I U NÁS JE ŠPANĚLSKÁ FRONTA!

JAK VLÁDNÍ POVRAŽDILI JEPTIŠKY...

Začalo to tak: fašistický rozhlas ze Sevilly mluvil před nedávnem o hrozných krutostech, kterých se vládní dopouštějí na ubohých katolicích a zejména na osobách duchovního stavu. Tak prý 19. července 1936 napadli „rudí“ milicionáři klášter sv. Moniky ve Valencii, znásilnili všechny jeptišky a vyvraždili je.

Tuto hroznou zprávu oznámil španělský žurnalista před několika dny představené kláštera sv. Moniky, která i s ostatními 135 ženami měla už přece být dávno mrtvá.

Zasmála se, když to uslyšela — a vypravovala pak, jak to opravdu bylo v oněch prvních dnech vojenského povstání.

I k jeptiškám kláštera sv. Moniky — je to řád „Hermanitas de los Pobres“, sestřiček chudých — docházely tenkrát zmatené zprávy, že je povstání v Maroku a na různých místech ve Španělsku, že lid se postavil na odpor, že dojde k vybíjení kostelů a klášterů.

Neklid, který se v klášteře rozhostil, vzrostl v paniku, když přispěchal soused a řekl jeptiškám, že houf vzbouřených lidí se blíží ke klášteru.

Za několik okamžiků přišly skutečně skupiny ozbrojených mužů a vtrhly do budovy. Jeptišky běžely s velikým nářkem po chodbách a po schodištích na dvůr.

A brzy skupiny ozbrojených lidí se objevily před jeptiškami, které se trásly úzkostí, vzpomínajíce na dřívější pověsti o milicionářích. Jistě nastala jejich poslední hodinka! Mnohé se začaly nesouvisle modlit... A když už myslely, že budou napadeny těmi lidmi, vypadajícími tak divoce — oni odložili zbraně při pohledu na ten zástup poděšených žen a klidně řekli: — Přišli jsme udělat v klášteře prohlídku. Zůstaňte zatím na dvoře.

Skupiny lidí se rozešly po chodbách, po celách a přilehlých budovách.

Uplynulo půl hodiny. A pak lidé z města opět přišli na dvůr a řekli jeptiškám, že se nenašlo při prohlídce nic podezřelého, že tedy mohou dále žít v klášteře úplně klidně, nikdo že je nebude znepokojovat. Zároveň však bylo jim oznámeno, že jejich práci, totiž ošetřování starých lidí budou vykonávat jiné ženy, přidělené ke službám Sociální péče — a jeptišky

Dva napadené, dva statečné národy bojující za svou nezávislost proti fašistickým útočníkům: Španělsko a Čína! — Dva národy, které až dosud o sobě mnoho nevěděly, jsou dnes bratrsky spojeny společnou ideou a společným cílem. Číňané obdivují skvělý boj španělské demokracie, která je jim vzorem a příkladem v jejich odboji proti japonskému imperialismu. A proto osmá čínská armáda při pochodu na frontu manifestuje svou standartou pro Španělsko. — A Španělsko manifestuje pro Čínu! Nedávno byla přijata čínská deputace ve Valencii s nesmírným nadšením a s obrovskými projevy sympatií všeho lidu. Demokratický svět se brání a ubrání fašismu!

že se ujmou úkolu, aby je takovému ošetřování naučili. A ještě jednou byly ujištěny, že mohou být úplně bez obav.

Ozbrojené oddíly opustily klášter. Jeptišky zůstaly ještě několik okamžiků jako omráčeny překvapením, ale pak se rozběhly s velikou radostí do svých cel, aby zjistily, jaká byla prohlídka. Všechno našly v pořádku. Každý jednotlivý předmět byl na svém místě. Sošky, svaté obrázky, modlitební knihy, růžence zůstaly tam, kde je jeptišky nechaly, když rozčileně opouštěly své pokojíčky.

Nazítří přišly pak laické ošetřovatelky. Jeptišky je zasvětily do práce, kterou měly vykonávat. Po tři měsíce tu s nimi žily, a když pak se ujal samy ošetřování — jeptišky zůstaly i nadále ve svém klášteře. Byly však pověřeny jiným úkolem: šít prádlo pro Sociální péči. A konečně od 17. července t. r. vstoupily do služby jiného úředního orgánu, pro který pracují k úplné spokojenosti. Za půldruhého měsíce ušily pět tisíc kusů prádla!

A tak žijí jeptišky ze Santa Monicy v klidné a užitečné činnosti pro republiku. Nikdo je neobtěžoval, nikdo je nevyháněl, nikdo se jich od počátku války nešetřně nedotkl.

A povstalci hlásili, že byly všechny do jedné vyvražděny. S takovou lží se daleko nedomluví.

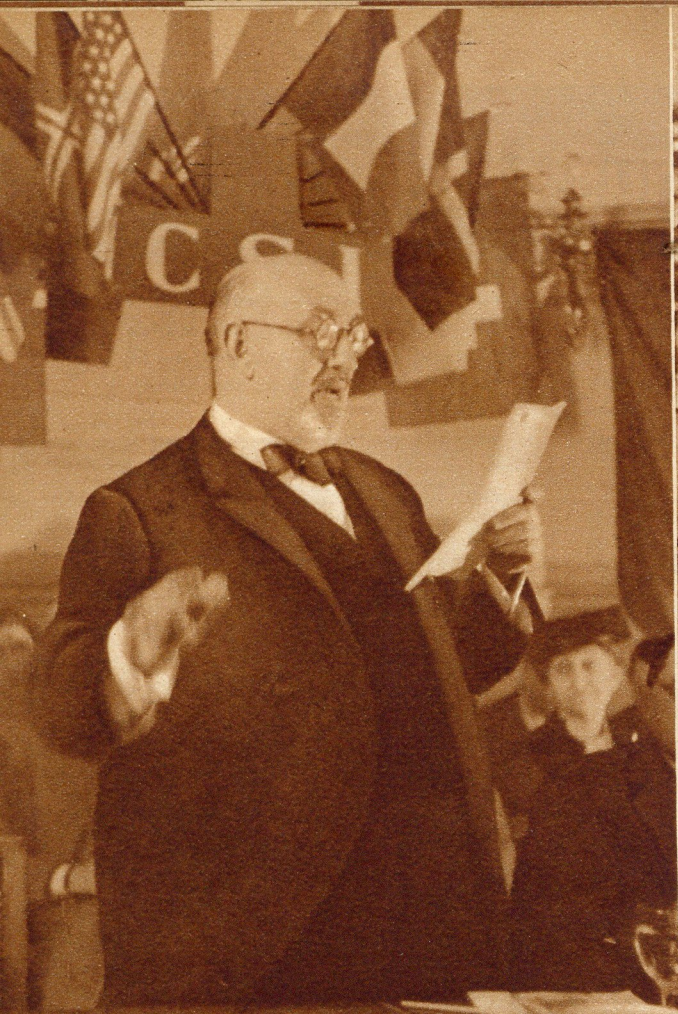
FAŠISMUS JE SILNÝ JENOM NAŠÍ SLABOSTÍ!

Fašismus chrání rodinu...

A proto fašistické bandy ničí domovy, proto explodují granáty vyhladí všechno co bylo těm, kdo v nich zůstávali drahé... proto pustoší, ničí, pálí — až všechno, co donedávna tvořilo šťastnou domácnost, je rázem zašlým snem.

Nechcete-li
se jednou
dožít ta-
kové faši-
stické „ob-
rody“,
chráňte své
domovy
a bojujte
s námi za
mír a de-
mokraticí!

Ossario y Gallardo na konferenci Mezinár. sanitní internacionály.

Dr. Haas, čl. delegát, mluví na konferenci Mezinárodní sanitní internacionály.

Generál Miaja mezi lékaři.

Dr. LAD. HAAS:

LÉKAŘI POMÁHAJÍ ŠPANĚLSKU.

„V listopadu 1936 se zdálo, že je Madrid ztracen. A tenkrát mezinárodní brigády zachránily obležené město od náporu italského a německého fašismu. — V těchto hrozných a těžkých dnech nebylo v celém Španělsku žádné pořádné organizované sanitní služby. Teprve Mezinárodní rudá pomoc vytvořila její první počátky: zřídila v Madridu vojenské nemocnice. V době velikých bitev před Madridem neměli jsme my lékaři žádného materiálu. Bylo velikým problémem najít pro raněného lůžko.“

„Tyto obtíže jsme však již dávno překonali. Civilní lékaři v Madridu společně s Rudou pomocí a s mezinárodními brigádami vytvořili skvělou sanitní organizaci. Máme teď sanitní službu — jaká podle úsudku všech cizinců je opravdu jedinečná.“

„Co dnes potřebuje španělská republika? — Potřebujeme především mezinárodní pomoci. Nejenom materiální, ale také mravní. Tato mravní pomoc má pro naše vojáky nesmírnou cenu.“

„Mezinárodní pomoc musí však být jednotně řízena. Dostáváme často věci, které vždycky nepotřebujeme — a to, co potřebujeme, to nedostaneme. Často jsem to v Madridu zakusil. — A proto tedy: organizovaná, jednotně řízená pomoc nám chybí!“

Těmito slovy zahájil státní sekretář španělské zdravotní pomoci dr. Planelles svůj referát na lékařské konferenci centrální sanitní internacionály v Paříži, na níž byli přítomni delegáti z jedenácti států.

Dr. Planelles udal svou řečí také tón a směr celému zasedání: organizovat jednotně pomoc Španělsku pod jednotným vedením Centrální sanitní internacionály!

Zprávy delegátů ukázaly, co se kde vykonalo po stránce zdravotní a lékařské pomoci. Zmínili jsme se o tom též v minulých číslech „Španělska“, uvedli jsme, jak skvěle pomáhá na příklad Amerika, Anglie, Francie, Belgie, Dánsko, Švédsko, Holandsko — zkrátka většina demokratických států. Mezi nimi je i Československo.

Pravda, vybavením, finančními prostředky mnoho států předčí Československo; ale přece jsme tam nebyli zaháněni před ostatními. Náš lazaret Jana Amosa Komenského vykonal krásnou práci. Na konferenci se o něm několikrát mluvilo velmi pochvalně. Dělá velkou čest našemu jménu. Lékaři a personál lazaretu musí ovšem dohánět obětavou a usilovnou prací, co jim chybí na počtu a na vybavení.

Jak je organizována sanitní pomoc mezinárodních brigád? Má, jak oznámil dr. Telge, šéf jejich sanitní služby, přes 120 ambulancí a čtyřicet vozů pro nemocné a 50 automobilů. Má také veliký počet motorových kol, kterých se používá na frontě. Sanitní personál tvoří 220 lékařů, 510 ošetřovatelek a 600 sanitních pomocníků. Mezinárodní brigáda má 200 nemocnic se 4500 lůžky. Nemocnice mohou přijmout v případě potřeby až 6500 raněných. Major dr. Telge zdůraznil vzornou spolupráci a bratrské dorozumění mezi lékaři a sanitním personálem různých národností i španělskými pacienty. I oni jsou stateční lidé, i oni znají nebezpečí front. Mnoho jich už také padlo jako oběť této nejlidštější služby raněným.

„Viděli jsme,“ prohlásil Nicoletti, politický komisař mezinárodních brigád „s jakou oddaností a odvahou pracují naši kamarádi lékaři po boku bojujících.“ Španělská delegáti si stěžovali na mezinárodní Červený kříž, který ani nezakročil, aby jeho vlastní odznak byl šetřen fašisty. Franco dal na příklad svého času bombardovat dětskou nemocnici v Malagě, v níž ležely děti nemocné spalou. A přece vlajka s červeným křížem byla daleko viditelná. Došlo to tak daleko, že vojáci se zdráhají vstoupit do sanitních míst, označených odznakem Červeného kříže, protože vědí, že nepřítel je nejčastěji bombarduje.

Hlubokým dojmem působil na shromáždění případ dr. Espinozy, šéfa sanitní služby v baskické zemi. Espinoza byl nucen přistát se svým letadlem nouzově na Francově území. Byl zajat a na místě zastřelen. Případ dr. Espinozy není ojedinělý. Vždycky, kdykoli vládní vojska znovu dobudou místa, která ztratila, najdou tam lékaře a ošetřovatelky v nemocnicích skoro vždy povražděné a jejich mrtvoly jsou leckdy zohaveny.

Věc Červeného kříže, prohlásil dr. Telge, je věcí politickou. Ve fašistickém Německu a ve fašistické Itálii pomáhá Červený kříž Francovi. Je nutno dosáhnout, aby v demokratických zemích Červený kříž podporoval republikány.

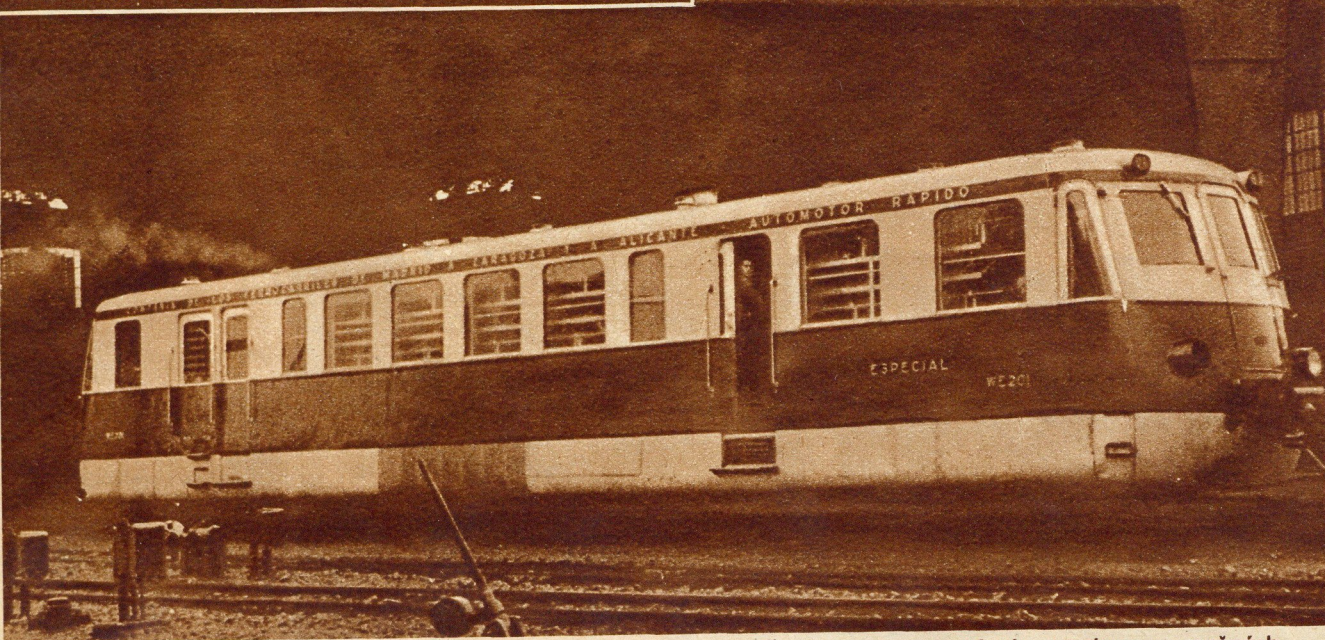
Na návrh dr. Planellesa bylo usneseno vybudovat velkou nemocnici ve Španělsku z mezinárodních prostředků, pečující o nemocné a raněné vojáky, kteří už nemohou zastávat službu na frontě. Kromě toho budou tam také ranění připraveni — bude-li to nutné — pro svoje příští povolání. Stane se tedy tato nemocnice důležitým střediskem pro splnění naléhavých lékařských i sociálních úkolů. O válečné invalidy se bude španělská vláda starat sama — nebude je posílat zpět do zahraničí.

Sanitní internacionála se bude starat i o propagandu zdravotní pomoci — a za tím účelem začne vydávat propagační bulletin.

Z konference bylo zřejmé, že mezi pomocnými akcemi nejdůležitější místo zaujímá medicínská sanitní akce. Proto také lékařská sekce při Československém výboru pro pomoc demokratickému Španělsku se bude snažit, aby mezi demokratickými vrstvami čl. lékařů získala více zájmu i účasti, než tomu bylo dosud.

Pomocná činnost musí být stálá, pokud občanská válka, či správněji řečeno — intervenční válka, bude trvat. Chceme sjednotit své kolegy ve snaze, která spojovala lékaře z 11 různých zemí, když k nim mluvil předseda konference dr. Rouqués tato krásná a hluboká slova:

„Naše skromná konference, náš malý kongres bude jednou později vzorem pro lékařské kongresy, ony kongresy, které — jak doufám — budeme moci v příštích letech radostně pozdravit: kongresy, kde zástupci všech zemí si podávají bratrsky ruce a pracují pro tentýž cíl se stejnou láskou a se stejným přáním — aby zlepšili životní poměry pracujících vrstev a celého lidstva.“

Železniční motorový vůz pro dopravu raněných.

Nemocniční sál na universitě v Murcii.

SPORT NA FRONTĚ

Vojáci hrají football za frontou ve chvíli oddechu.

Desetitisíce sportovců ze všech zemí se sešly 19. července 1936 v Barceloně, aby se zúčastnily tamější olympiády. Přišli v pravý čas — mohli tak pomoci k potlačení barcelonského fašismu za 48 hodin. Bylo jisté i jejich zásluhou, že to šlo tak rychle.

Když pak povstání se změnilo ve válku, měli sportovci od počátku vynikající úlohu. Ve zlých poměrech, mezi vojáky nezvyklými na organisaci, pořádek a disciplínu, vynikli velmi brzy. Byli odvážní, měli vytrenovaná těla, rychlou orientační schopnost, byli odolní vůči válečným útrapám. Z jejich řad proto vyšli první velitelé republikánské milice, mezi nimi bylo nejvíce obětí.

Ze známých fotbalových profesionálů prchli někteří do Francie, jako na příklad „záračný“ brankář Zamorra a útočník Samitier. Oba ale odmítli prohlásit se pro fašismus a Zamorra nedávno potvrdil v jednom pařížském časopisu, že je člověk naprosto nepolitický. Několik málo sportovců, jako boxer těžké váhy Paolino a fotbalový internacionál Quinones, jsou v táboře Francové. Ale velická masa sportovců, i profesionálních hráčů, boxerů a cyklistů stojí za republikou, bojuje pro ni na španělských frontách nebo získává pro ni sympatie v zahraničních utkáních. Všichni se ještě pamatujeme na zápasy, které sehráli baskičtí fotbalisté v Praze a v Paříži, na skvělé výkony takového Langary, Blaska a všech těch slavných fotbalových hvězd; odešli rovnou ze zákopů, aby za hranicemi konali propagandu pro republiku. Přimo z fronty přišli také sportovci, kteří startovali v Antverpách při Dělnické olympiadě a na pařížském meetingu komunistické strany. Uvážíme-li, co právě předtím

na frontě prožili, nemůžeme ani dost ocenit jejich sportovní výkony. Jan Sapes, španělský mistr v plování na prsou, je už deset měsíců na aragonské frontě. Nejslavnější madridský cyklistický závodník Caretero bojuje u Madridu. V řadách vládních vojsk jsou tři bratři Truebové. Vicente, král vrchařů, bojuje u Santanderu. Vrhač oštěpem Casado přišel na Somosierra o levou ruku. Angel, známý závodník na 1500 metrů a rekordman na této trati, je na frontě v hodnosti kapitána. Španělský mistr ve skoku o tyči Michel Consegal byl až do nedávna u Huescy, od několika týdnů je činný jako technik v barcelonské továrně na letadla.

Mohli bychom vypočítávat do nekonečna sportovce, bojující na vládní straně. A tak není divu, že těsně za frontou se také pěstuje sport. V nečetných hodinách klidu, které jsou jim dopřány, věnují se milicionáři závodům a jiným sportovním výkonům. Je pochopitelné, že „závodní dráhy“ a plochy nejsou vybaveny nijak komfortně. Na fotbalových hřištích nenajdete tribunu ani šaten. Na místa brankových tyčí se položí — jak to dělají děti — jednoduše sbalený vojenský mundur. Míč také není vždycky krásný kožený míč, ale jen hadrový, dresy neexistují. Ale to nemůže nijak snížit hráčské nadšení ani radost ze hry.

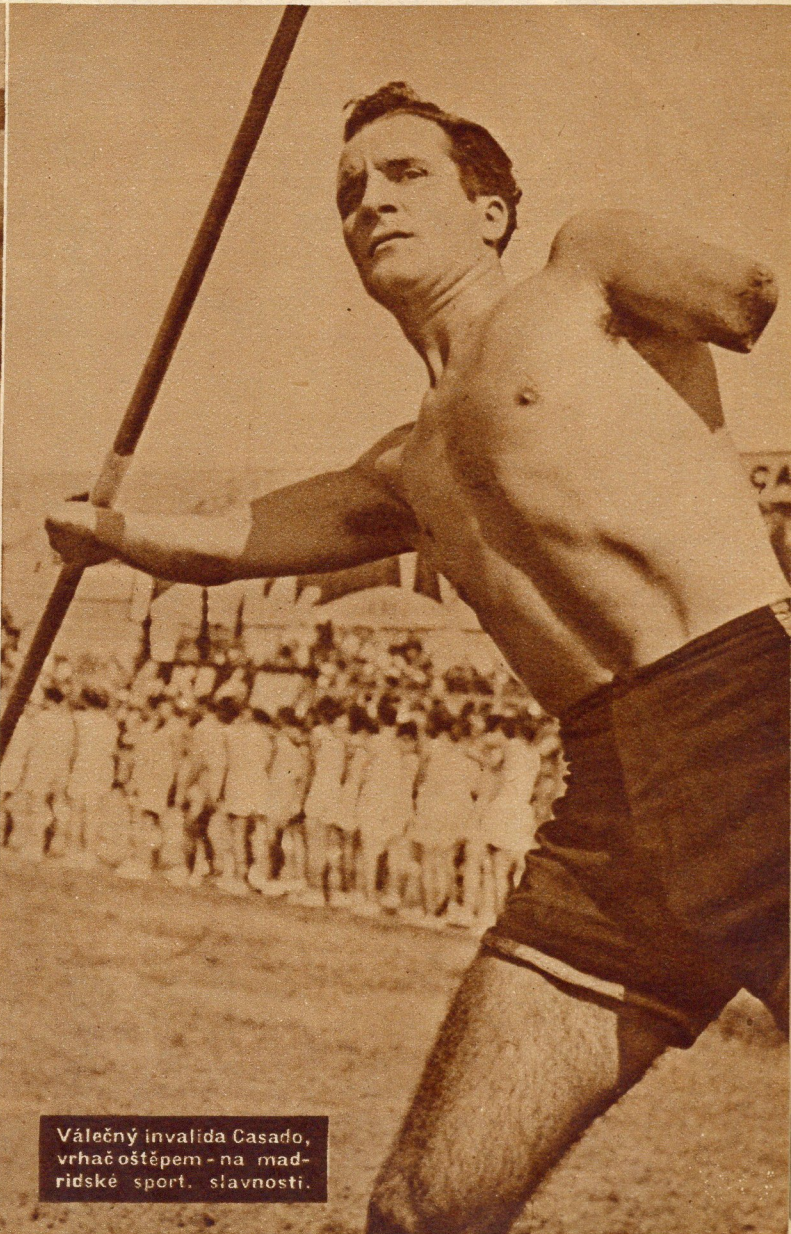
Pro jiné sporty než football nejsou podmínky za frontou tak příznivé. Z nich se pěstuje především boxing, pro který je veliký zájem — kdežto atleti a plavci nemohou ani trenovat. V zázemí však se pěstuje sport velmi čile a horlivě, pokud to dovolují poměry. A poměry to dovolují, neboť s výjimkou Madridu jsou nyní ve všech městech, ovládaných republikány, pravidelné sportovní podniky, které se těší velikým návštěvám.

Nástup atletů na madridské sportovní slavnosti.

Madrid: Atleti defilují před armádou.

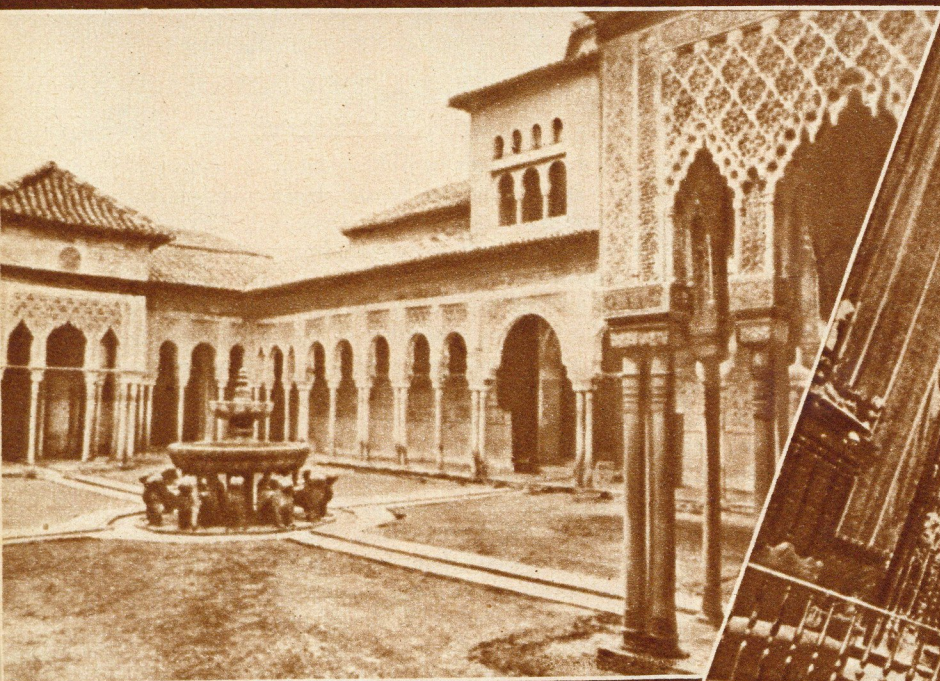

Válečný invalida Casado, vrhač oštěpem - na madridské sport. slavnosti.

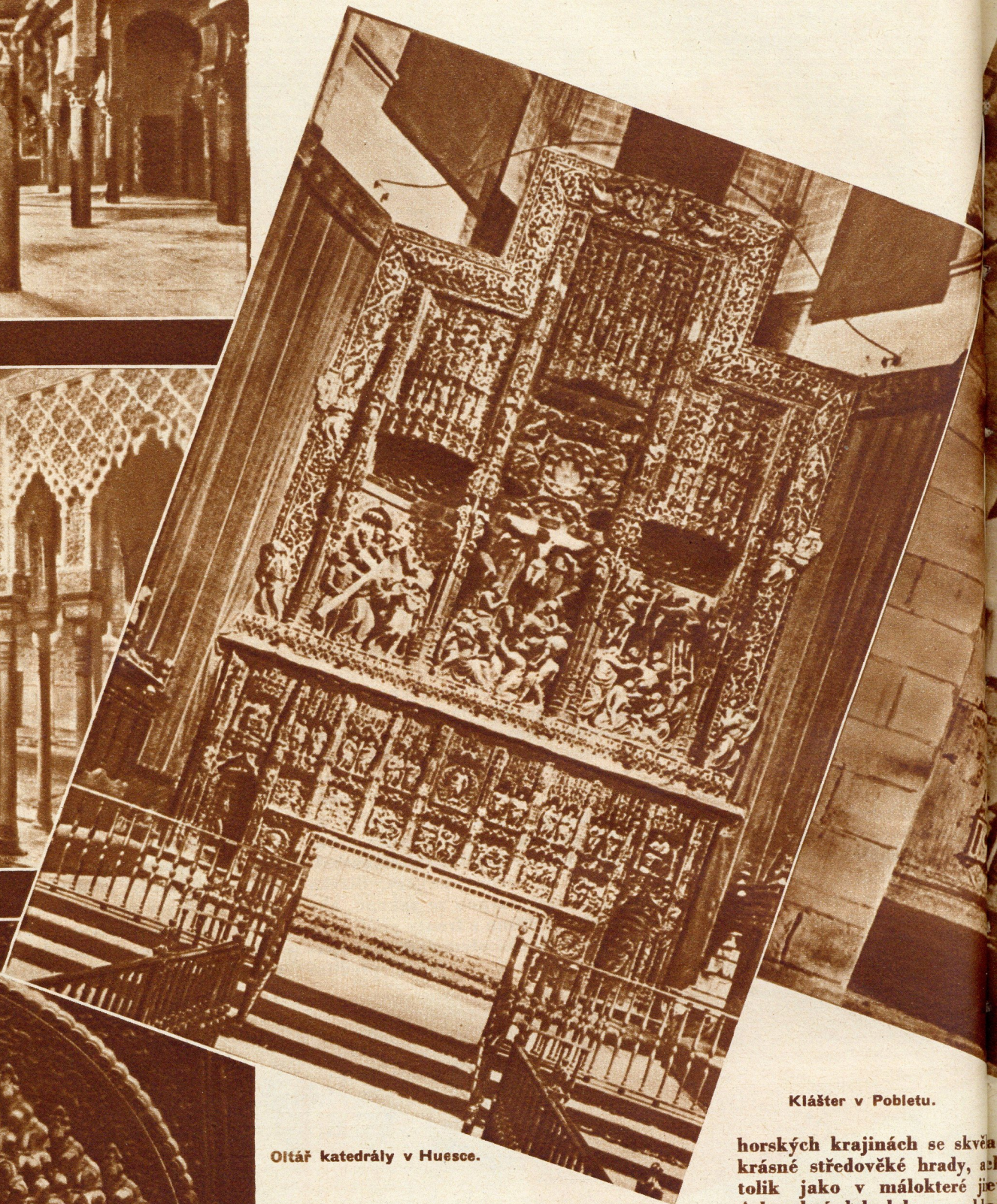
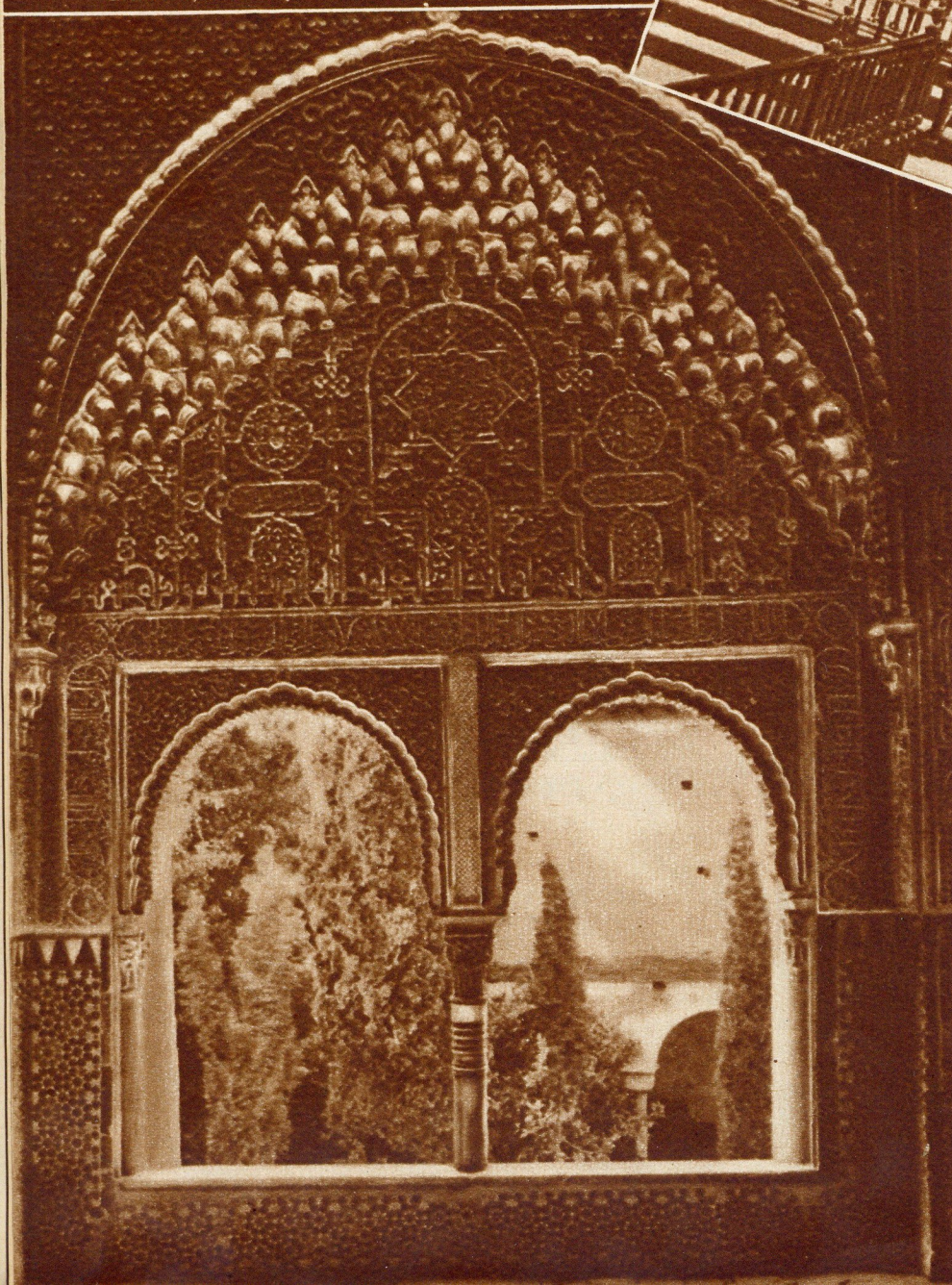
MÁ TO VŠECHNO

Typický kout v Albarracinu (provincie Teruel).

Granada. Maurský palác Alhambra, Lvi dvůr.
Granada, okno v paláci Alhambra.

Oltář katedrály v Huesce.

Klášter v Pobletu.

Španělsko je země staré kultury. Jeho umělecké podklady odedávna lákaly všechny, kdo mají smysl pro krásu a pro umění. A není divu: vždyť se tu setkávají všechny doby evropské civilisace ve svých uměleckých slozích. Římané, první dobyvatelé Hispanie, zanechali tu skvělé památky své stavitelské činnosti. Jaká to byla díla ta římská divadla, chrámy, jak mohutná stavba na příklad — takový římský vodovod, jehož mohutné oblouky přetrvaly všechnu zkázu povětrnosti i všechnu hrůzu válek. Která naše stavba se dočká takového stáří?

Po římské mohutnosti — jaký protiklad v maurském umění! Maurové — jiní dobyvatelé Španělska, zachovali tu nejčistší ukázky své bohaté fantazie a symboliky. Jejich mešity a paláce mají pro Evropana vždycky cosi nepochopitelného, proto jsou tak dráždivé a strhující. Jedno jediné okno z paláce v Alhambře, jediný z jeho nesčíslných uměleckých skvostů — jaká je to krása!

Po Maurech byli už evropští panovníci a s nimi ovládl ve Španělsku gotický sloh. Ale Španělé si jej přizpůsobili svému národnímu charakteru. Některé z nejkrásnějších gotických staveb spojují maurskou fantastičnost s vážnou a přísnou mystikou křesťanských zemí. V nepřístupných

horských krajinách se skvěla krásné středověké hrady, ač tolik jako v málokteré jiné. A barokní sloh, kde se mohlo cítit v úžasném rozpětí slasti provázené lehkostí architektury, zkvetl tu ve svých nejkrásnějších.

Však i u nás, v Československu, byly stavěny podle vzoru klášterů. Nevyčerpatelné jsou umělecké země, nepřeborné bylo bohatství čerpala celá kulturní Evropa.

A to všechno — ty kamenné sloupky po staletích, po tisíciletích smyslu pro krásno dřívějších — ty dnes jsou ničeny prarůdní diktátorských jednotlivců, osvobozenou zem z prosté pýchy z chamtivosti a sobectví. Říci Španělska, tu zanechali svoji kulturu, kteří je potom ovládli, obdarili mi květy svého ducha, katolíci Španělsku chrámy, které španělsky slavily.

Při pohledu na všechnu krásu takovou bláhovou touhu, která těm lidem na druhé straně:

„Má to všechno být zničeno nesmyslnou válkou, kterou prohrát. Vždyť zničí to, co je stavby, které každým dnem

O BÝT ZNIČENO!

Obraz slavného španělského malíře el Greca v Escorialu u Madridu. Španělská vláda věnovala zvláštní péči uměleckým památkám a pokládá národního malířství. Ukrývá je do bezpečí, chrání je před nálety Francových letadel. Pro neustálé bombardování Madridu bylo ohroženo i slavné madridské museum Prado. Proto bylo vyklíženo a vzácné obrazy převezeny do Valencie.

Socha nejslavnějšího španělské-dramatika Lope de Vegy, poškozena bombardováním.

Hlava sochy Lope de Vegovy mezi troskami pomníku.

řelachovaly i pře-
a chovalo se jich
jinevropské zemi.
hlo objevit umělecké
lavstní, drtivé tíže,
ktekých ozdob —
ějš květech.

ku, pu chrámy, které
kosů španělských.
ěle poklady této
bohství, z něhož
pa.

né členky, svědčící
o jnosti, vkusu a
ch ovatel Španělska
pro barbarskou' zvolí
, chřících ovládnout
stěh pudu po moci,
Římné, kteří dobyli
vojemění, Maurové,
řiliim nejkrásnější-
oličumělci zanechali
španšskou zemi pro-

tu rásu má člověk
, a mohl tak říci
ě:

zníto? Zakončete
a prajete, a musíte
o pravilo váš národ,
kazem, každým

obloukem, každou věží se vzpírají proti vám a vaší řečí vás usvědčují!“

Ale co je takovým lidem po kultuře, po kráse, po umění! V Seville pálili knihy; co je jim do stavitelských památek! Jeden z těch napoleonků (a co jsou proti Napoleonovi!) věncí pannu Marii ručními granáty a druhý poučuje malíře, že nebe je modré a tráva zelená. V tom je celý jejich smysl pro umění.

Na štěstí ti, kdo žijí se španělskou krásou, kdo s ní cítí, protože mluví řečí jejich země, ti ji opatrují a bojí se o ni.

Mnoho bylo zbořeno. Ale mnoho se dá postavit. Válka nepotrvá věčně a ničitelé nebudou věčně ničit. Po vítězném konci vstanou znovu ze svých trosek i madridské sochy i staré domy v Guernice i pobořené katedrály.

Španělsko římských dob, Španělsko Maurů, Španělsko katolické, pyšná a velkolepá kamenná kultura se zaleskne ve staré slávě vedle vítězné kultury nové — vedle školních paláců, dětských útulků, museí, vědeckých ústavů — které budou mluvit o převaze ducha nad barbarstvím, o převaze svobodných lidí nad otrokáři.

Budou to nejkrásnější pomníky, jaké kdy lid postavil na oslavu vítězství.
LM.

Den se chýlí
k západu, po
těžkých bojích
nastala chvilka
oddechu. Dva
kamarádi z
fronty, na smrt
unavení den-
ním zápasem,
spí hlubokým
snem, aby se
posílili do no-
vých bojů, kte-
ré je zítra če-
kají.

Přestávka v bojích u Madridu.

TERUEL

Kdo pozorně sleduje vývoj španělské občanské války nejen v novinách, nýbrž i na mapě, tomu neujde jistá podivnost, záležející ve zdánlivě nepřírodném a vojensky i zeměpisně neudržitelném rozložení válečných front. A zeměpisná křivka těchto front je skutečně velmi podivná, ba dobrodružná. Oblasti, které fronty pro každou z válčících stran uzavírají, nemají přirozeného komunikačního spojení. Fronta pak, jako celek, činí dojem provi- sorního vojenského stavu, ačkoliv je zhruba ztrnulá po dobu mnoha měsíců.

Věc je lehce vysvětlitelná. Povstání mělo podle plánu jeho strůjců zachvátit náraz celé Španělsko a povstalci se měli stát pány všech důležitých měst a krajín takřka přes noc. Události je však zklamaly. Do jejich rukou se ve skutečnosti — politicky i vojensky v nej- širším slova smyslu — dostala Andalusie a Stará Kastilie, dvě krajiny vzájemně velmi odlehlé. Z obou těchto zemí pak musili — proti původním plánům — podniknouti organiso- vané polní tažení do vnitřního Španělska k Madridu (Nová Kastilie), do Aragonie, Navarry a na sever. Přes četné úspěchy, s počátku v Extremaduře, na středním Taju a později u Malagy, v Navaře a Baskicku, tažení dosud nebylo dovršeno rozhodným vítězstvím a vojenským ovládnutím vnitřního a východního Španělska.

Od okamžiku, kdy španělská vláda mohla úspěšně čelit povstaleckému postupu, bylo zřejmo, jak bude země válkou rozdělena, dojde-li k ztuhnutí front. Vládě se poměrně rychle po- dařilo zlikvidovati téměř všechna ohniska povstání ve středním a východním Španělsku, ba zdařilo se jí, ovšem s velikými oběťmi, zorganizovati tuhou obranu, zejména v pohoří guadarramském a v porůčí dvou velkých řek, tekoucích do Portugalska, totiž Taja a Gua- diany. Tím bylo rozhodnuto, že povstalecké území zůstane rozděleno na dvě oblasti, se- verní a jižní, spojené jednokolejnou tratí z Méridy do Plasencie a několika špatnými silni- cemi. Jen počáteční obtíže vlády a skutečnost, že jádro armády se přidalo k povstalcům, způsobily, že se toto roztržení povstaleckého území nestalo celému odboji osudným.

Nicméně všude vládní síly nestačily k udušení ohnisk povstání. Obrana Sierry de Guadar- rama, která byla důležitou záchytnou posicí před Madridem, a pak boje na Taju, Guadianě a v horní Andalusii absorbovaly většinu vládních vojenských sil. Zatím co se v těchto krajích soustřeďovaly hlavní síly obou stran, mohli ovšem povstalci menšími silami lehce pronikati do Aragonie. Někde to ani nebyl neodolatelný vojenský postup, nýbrž pokračování revolty. Ohniska vzpoury navzájem splývala a čára budoucí fronty rychle postupovala k východu až za Zaragozu. Tím se stalo, že Teruel, povstalecká enkláva ve východním Španělsku, nebyl vládními vojsky trvale izolován a že se udržel v moci povstalců dodnes. Bylo by nespravedlivě obviňovati dnes valencijskou vládu z toho, že se nepokusila včas vyčistiti Teruel od povstalců. Nebylo k tomu prostě dostatečných vojsk, a když konečně byla vojska postavena a učeněna, nastaly zoufalé zápasy o Madrid, jak na západě (Jarama, Manzanares, Guadarrama), tak na severovýchodě (Guadalajara). Teruel zůstal ve vládní frontě třet jako velmi předsunutá posice povstalců, ohrožující jak Valencii, tak tyl armády madridské.

Teruel sám o sobě je ovšem tvrdým vojenským oříškem. Je to horský uzel (Sierra de Cuenca) dosahující výšky 1800 až 2000 metrů. Samotné město Teruel leží 890 metrů na mořem. Zvlád- nutí celé této horské oblasti, veliké asi jako Morava, z níž ovšem povstalci drží dosud jen menší části, je nesnadným vojenským úkolem. Je to země s jedinou železnicí, vedoucí z Calatayudu přes Teruel do Valencie, s mizernými cestami a se špatným spojením mezi jednotlivými údolímí. Větší vojenské operace se zde dají provádět jen s obtížemi. Proto ani povstalci dosud nepodnikli odtud vážnějšího pokusu o dobře založený útok proti Va- lencii, ač se to při zběžném pohledu na mapu zdá být snadné. Jejich ofensiva k západu, na Cuenca, která, jak se ukázalo, byla jen odlehčovací manévrem, majícím odlákat vládní rezervy od Madridu, byla zastavena předčasně pro komunikační obtíže. Avšak ani vládnímu vojsku se v teruelské oblasti nevede lépe. Je to kraj stvořený pro guerillu, v němž každá velkorysá vojenská operace se rychle stává dobrodružstvím. Ani povstalci, závislí na jedné železniční trati, se zde nemohou odvážit bez souběžných velkých akcí na sou- sedních frontách, velkého vojenského podniku. Jako lakadlo zůstávají jim však trvale dvě taktické možnosti, kterých nelze z vládní strany podceňovati: je to postup přes Cuenca k Taju a odtud na Madrid (asi 160 km), nebo postup podél trati údolím řeky Mijares a údolím Guadalaviaru na Valencii (všeobecný směr asi 100 km). Tato dvojí akce však nutně před- pokládá uvolnění území odtud na severozápad (La Menera, Parameras de Molina), rovněž chudého na komunikace, které je dosud v rukou vlády. Z tohoto území, právě tak jako se strany aragonské, lze s určitým napětím sil povstalecký pytel u Teruelu vážně ohrožovati.

Se svěžími silami v nový boj!

Je více zranitelný po stranách, než nebezpečný ve své hloubce. Čelný postup proti němu je pro vládní vojsko obtížný, protože znamená pozvolný postup do vnitř horského masivu. Avšak republikánské vojsko španělské si už zvyklo na válku zákopovou. Vzdalo se neroz- myslných akcí ve volném poli, naučilo se bojovat metodičtěji, jak toho vyžaduje technický ráz moderní války. Proto i ztuhnutí fronty u Teruelu může odstraniti hrozbu průlomu. Blízká budoucnost ukáže, zda Teruel bude vůbec hráti nějakou důležitou roli. Závisí to především na tom, kde bude užito povstaleckých sil, uvolněných na frontě astursko-kanta- berské. Správné vybudování fronty u Teruelu znemožní Francovi úder tímto směrem. Bude dříve nucen rozšiřovati „teruelský pytel“ na jeho okrajích, aby si zajistil tyl a tím nerušenou dopravu většího množství vojsk i materiálu. Rovněž čilejší ofensiva vládních u Zaragogy může teruelské nebezpečí buď oslabiti nebo zcela zažehnati.

Ve ztuhlých frontách zákopové války nejsou úzké územní klíny v situaci celku nebezpečné, pokud je rozšíření jejich boků znemožňováno dobrým opevněním a bdělostí obránců. Němci drželi po celou válku na západním bojišti ve své moci předmostí u St. Mihielu, aniž ho použili za výpadní bránu. Fronta zde měla též podobu úzkého klínu, který nebyl ko- munikačně způsobilý k nasazení větších sil. Byl to dokonce výběžek ohrožující tyl obránců Verdunu, tedy při prvním pohledu na mapu velmi nebezpečný, ve skutečnosti však nepo- užitelný.

V primitivnějších poměrech španělských je ovšem leccaké překvapení možné. Nicméně, pohotovost vládních, porozumění pro potřeby všech, i vzdálených vojenských těles a ne- ochabující duch republikánské armády, který zhodnocuje zkušenosti nabyté v dlouhé válce, dávají naději, že u Teruelu nedojde k překvapení. Značné vzdálenosti pak a pomalost postupu v obtížném terénu poskytnou vždy čas, nutný k přísunu potřebných posil.

Tedy Teruel, na nějž každý vzdálený divák pohlíží na mapě s jistou nespokojeností, zatím není aktuálním nebezpečím. Na mapě se dá prstem ovšem snadno zlikvidovat, skutečnost je však nad pomyslení těžká. Obtíž není jen příroda, vzdálenosti a bídost cest v horách, nýbrž i fakt, že v ohnisku zájmů válčících stran leží dosud Madrid, španělský sever a Andalusie.

Proti jádru vládních sil ve vnitřním Španělsku se povstaleckým generálům nezdařil dosud ani jeden průlom a ani jeden průlomový obchvat. Doufejme, že se jim nic podobného nezdaří ani v horách teruelských.

A. L. Kaiser.

PROTI SOLIDARITĚ FAŠISMU - SOLIDARITU DEMOKRATICKOU!
KDO PRACUJE PRO ŠPANĚLSKÝ VÝBOR - PRACUJE PRO DEMOKRACII!

Jak jsou »vězněny« fašistické ženy ve Valencii.

Procházíme nejprve úzkými ulicemi valencijskými, přeplněnými lidmi, do ministerstva spravedlnosti. Ministerstvo je v zabaveném paláci uprchlého šlechtice. Dříve, než se stala městem práce a školení rekrutů, městem nové armády a sídlem vlády, byla Valencia městem boháčů.

Je nás pět mezinárodních delegátů a žurnalistů. Naše průvodkyně představuje pravý typ nové ženy republikánského Španělska. Je energická, sebevědomá, vzdělaná — vysoká úřednice tiskového oddělení ministerstva zahraničí. Brzy nám přináší povolení k návštěvě věznic fašistických žen. Je nedostatek aut, většina jich je zabavena pro potřebu vojska. Nastupujeme proto do přeplněné električky, na jejichž stupátkách visí — jako vždy — hrozný lid.

Elektrika jede, dlouho jede. Konečně ustupuje dlouhá řada vysokých domů; a nyní nepatrné domečky, sotva větší a lepší nežli besídky v našich zahradách, jsou rozptýleny v úrodných, jednotvárných zelinářských zahradách. Valencijské okolí má nejintenzivnější zelinářství pro svá zavodňovací zařízení, pocházející ještě z dob vlády Maurů, tedy nejpozději z XV. století. Konečně jedeme už skoro jen mezi poli, v prudkém slunci.

Elektrika zastavuje pouze pro nás na zvláštní, nouzové zastávce. Široká, umělecky kovaná brána se před námi otvírá. Sem se jistě ještě nedávno jezdilo jenom v elegantních autech a ekvipážích. Zahrada je krásná jako sen, pěstěná oasa, uzavřená vysokou zdí od plebejského monotonního okolí. To že je vězení? Pod vysokými palmami se prostírají pestré záhony, po uhrabaných cestičkách kráčíme k zámku, který je pravým skvostem stavitelského umění. Jeho graciosní silueta upomíná na kouzelný zámek Miramare na Adrii — má věže, cimbuří, veliká, ušlechtilé dimensovaná okna, arkýře, křídla. Zámek je větší než vypadá, je lehounký a ušlechtilý ve svých aristokraticky vyvážených proporcích, odpočívá sám v sobě jaksi bez času pod tímto líně požívačným jižním nebem.

Život je pohádka z tisíce a jedné noci — odporná skutečnost je příšernou fantasií. Což je to možné: Malaga, Madrid, Almeria, města v troskách a hořící, tisíce, desetitisíce uprchlíků s krvácejícíma nohama, klesajících vyčerpaně na okraje cest, po stech, po tisících... Stovky, tisíce, prchající před zuřícími kulomety, z nichž střílí hluboko sestoupivší aeroplány? Ano, to se stalo. A ještě více; ještě více špatností! Jaký to rozdíl proti tomu, co právě prožíváme!

V přízemí „věznic“ procházíme chladem hal, rozložitě točité schody, které jsou samy architektonickým divem, vedou nás nahoru asi dvě poschodí. Ředitel otvírá zástrčku, jsme v široké, jasné chodbě, kde jsou palmy a jiné rostliny v květináčích. Napravo a nalevo vidíme otevřené dveře, pokoje s dvěma až šesti postelemi, s prachovými polštáři a pokrývkami, stoly se židlemi, lavice pod okny v arkýřích, skříně a pohovky.

Vypadá to jako sanatorium. A přece je to vězení pro ženy! My, návštěvníci, můžeme svobodně jít kam chceme, mluvit s kýmkoliv.

Neumím mnoho španělsky, snažím se tedy vystačit nějak s francouzštinou nebo němčinou — a jde to také.

Francouzsky umí na příklad sestra Queipo de Llana, známého Francova „radiového generála“. Je to asi padesátiletá, malá, nepatrná žena, zřejmě dobrého vychování, ale jinak, jak se zdá, životem nějak odtržená. Ukazuje mi s radostí své ruční práce: velmi ozdobné luxusní dečky z hedvábí a sametu. Z jejího vyšívaní vane ovzduší klášterní školy pro dívky z dobrých rodin. Tato nehezká, stará slečna je popelkou, která byla odstrčena po celý svůj život.

„Zajímala jste se někdy o politiku?“ — „Jakpak? Myslila jsem, že my, ženy, tomu nerozumíme. Politiku dělají jenom muži. Ptají se nás o radu třeba v medicíně nebo při nějaké jiné vědě?“

Tak primitivně to vypadá v její hlavě. Je to dobromyslné, pasivní stvoření. Přijímá jako svůj úděl, že nikoho nemůže zajímat a nikomu že nemá co říci. „Ale tady, madame, moje spolubydlící, ta je slavná básnířka! Napsala

43 komedie!“ praví mi. Slavná básnířka přikyvuje povýšeně hlavou. Je to odpověď na můj pozdrav, nebo přikývnutí k tomu názvu „slavná básnířka“? Hořkost v tomto jinak prázdném obličejí, je doznáním: dohrála jsem svou roli. Na pohovce leží brožovaný exemplář jedné z jejích 43 komedií, tištěný na laciném papíře, s obvyklými kýčářskými ilustracemi t. zv. ženských a rodinných listů. Nějaká španělská Courts Mahlerová nebo Vlasta Javořícká!

V dalším pokoji jsou tři sražené, staré babičky: sestry vévody z Alby. Když vznešená rodina prchala, pokud byla monděnní, t. j. fašistická, zanechala tu tyhle rodinné popelky. To je hluboký pohled do života žen z vrstev nedávna vládnoucích a dodejme hned — žen, které přece jenom byly na výsluní. Také zde, ve „vězení“, jsou velmi uměle nalíčený, mají vyholená a namalovaná obočí, nabarvené vlasy, jsou elegantně oblečeny — zkrátka, dámy ze společnosti. Mluví velmi živě a bez rozpaků, ale na neštěstí jenom španělsky. Prý vůbec zapoměly čtení, kterému se kdysi naučily ve škole. Po celý den se zabývají jen svou vzácnou osobou, nebo zhotovují luxusní ruční práce. Výdělek za ně je jejich kapesným. Jak se zdá, vydají tyto peníze za toaletní potřeby.

Jsou tu dále dvě mladé dívky ze šlechtické rodiny, dvě z nemnohých Francových ošetřovatelek. Byly zajaty nedávno u Brunete. Hrozně se divily, že nebyly zabity. Poněvadž jsou to nezkažené a jen svedené dívky, prožívají právě proces hlubokého obrácení.

„Byly jsme úplně užaslé nad tím tak samozřejmě lidským způsobem, s jakým se s námi jednalo, i nad těmi disciplinovanými vojáky. Franco obsadil zem, ale je prázdná. Nemůže ani být jinak, než že obyvatelstvo stojí na této straně. Lid je docela jiný než nám vykládali. Není brutální, prázdná chátka, která potřebuje ustavičného vedení. Jsou to lidé jako my, jenom s větší vůlí, se silnějším hladem po vzdělání a s velikou dobrotou. Právě proto, že sami nic nemají, všechno si vytvoří.“

Tak mluví tyto mladé dívky, které vyrůstají ze středověku do dneška. Porozuměly tak rychle, poněvadž ženy ještě dnes v každé společenské vrstvě jsou nuceny bojovat o své plné právo?

Tyto dvě ženy, které se opravdu probouzejí, nedají se už omráčit pokryteckým heslem fašistů: „Probud se, Španělsko!“

Stejný proces prožívá, jak se nám zdá, též jedna z nejzajímavějších obyvatel tohoto vězení: ani ne 20letá Francova neteř, jež před devíti měsíci porodila svého synka, sedícího nyní v bílé postýlce. Matka ho učí zdvihat pěst k pozdravu lidové fronty, vyprávěl mi americký universitní profesor, kterého dítě nedávno tak pozdravilo. Ptáme se ošetřovatelky; směje se, mladá matka se směje též: Ano, je to pravda!

Slyšíme, že „věžňové“ denně po obědě smějí nahoru do zahrady na střeše a dítě že většinou celý den leží v zahradě.

Je tu skutečná demokracie. Jedná se tu se všemi stejně i s těmi, jimž bylo prokázáno spojení s nepřítelem a špionáž. Jedna z těchto žen zavinila smrt dvou milicionářů. Udržovala spojení se svým synem, důstojníkem u generála Moly, chtěla překročit frontu s jeho pomocí. V řádném soudním řízení byla odsouzena k 18 rokům vězení. Jiné zase se provinily proti vládním předpisům, dělaly si zásoby potravin a zboží, překročily devizové předpisy, přechovávaly špiony, prozrazovaly hlášení. To jsou všechno těžké zločiny v době občanské války. Není možné o tom pochybovat, že si byly vědomy dosahu svých činů...

Jak opouštíme tyto ženy, ředitel ani nezavírá dveře k hlavnímu schodišti. „Ty neutekou a také nic nepovedou,“ praví s úsměvem. „Vědí, že pokud je válka, nikde se jim nepovede tak dobře jako tady. A potom budou stejně všechny už získány pro nás!“

Při nekonečné zpáteční jízdě v elektrice si vyměňujeme dojmy. A shodujeme se v tom: to není vězení, je to výchovný ústav. Byla nám tu předvedena ideologická průbojnost demokratického Španělska.

Skupina italských zajatců, kteří se dobrovolně přihlásili k boji proti fašistům.

Krásná vila, věnovaná švédským výborem jako domov pro španělské děti.

Na aragonské frontě došlo v poslední době k bojům, které byly pro republikány úspěšné a v nichž dobyli několika měst, mezi nimi Quinto, Pina a Belchite. Na hořejším obrázku vidíme útok německých junkersů, které chtěly bombardovat republikánské zákopy. Jejich bomby však padly do posic povstaleckých.

Výročí mezinárodních brigád - výročí obrany Madridu.

Čtrnáctého října je tomu rok, co byly utvořeny z dobrovolníků celého světa mezinárodní brigády, které se staly vzorem celé španělské armády, které skutkem pomáhaly vytvořit z milice pravidelné, ukázněné moderní vojsko.

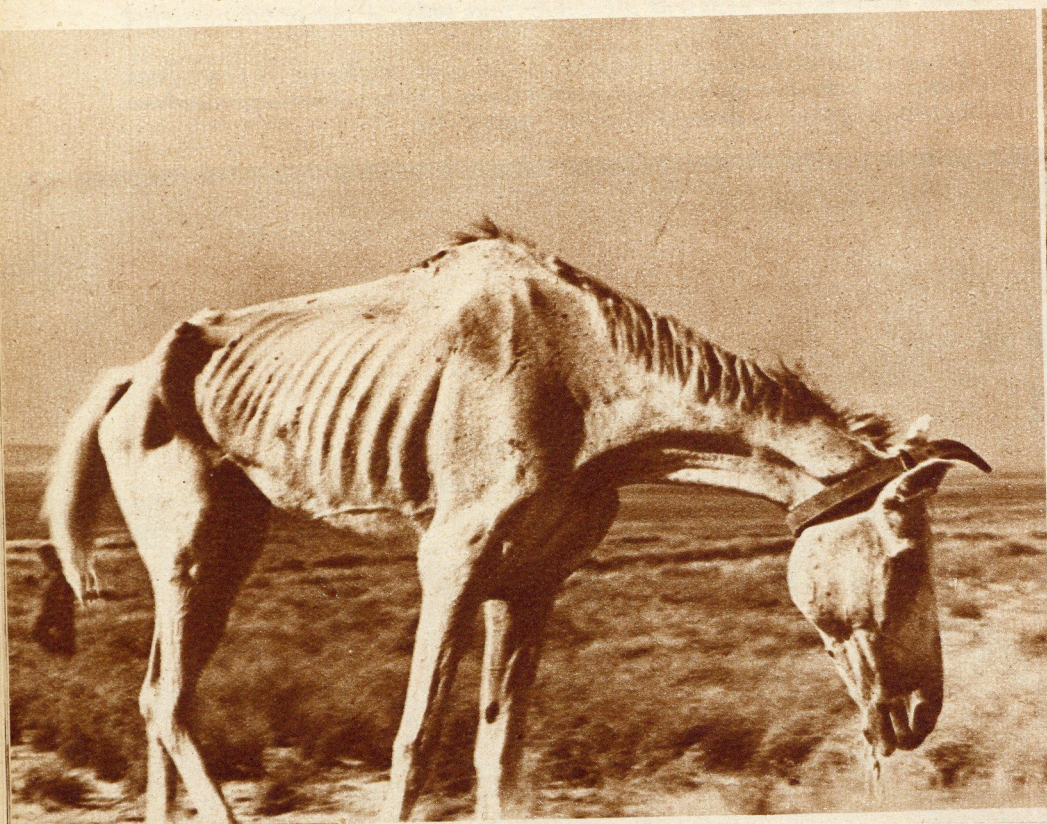
Počátkem listopadu bude tomu rok, co mezinárodní brigády odrazily Francův útok na Madrid.

Všechny fašistické listy už ohlašovaly, že „Madrid padl“, předvoj fašistických armád už vnikal do madridských ulic — a mezinárodní brigády přece zastavily útok, přece ubránily město... Pak už stojí Madrid jako ne-

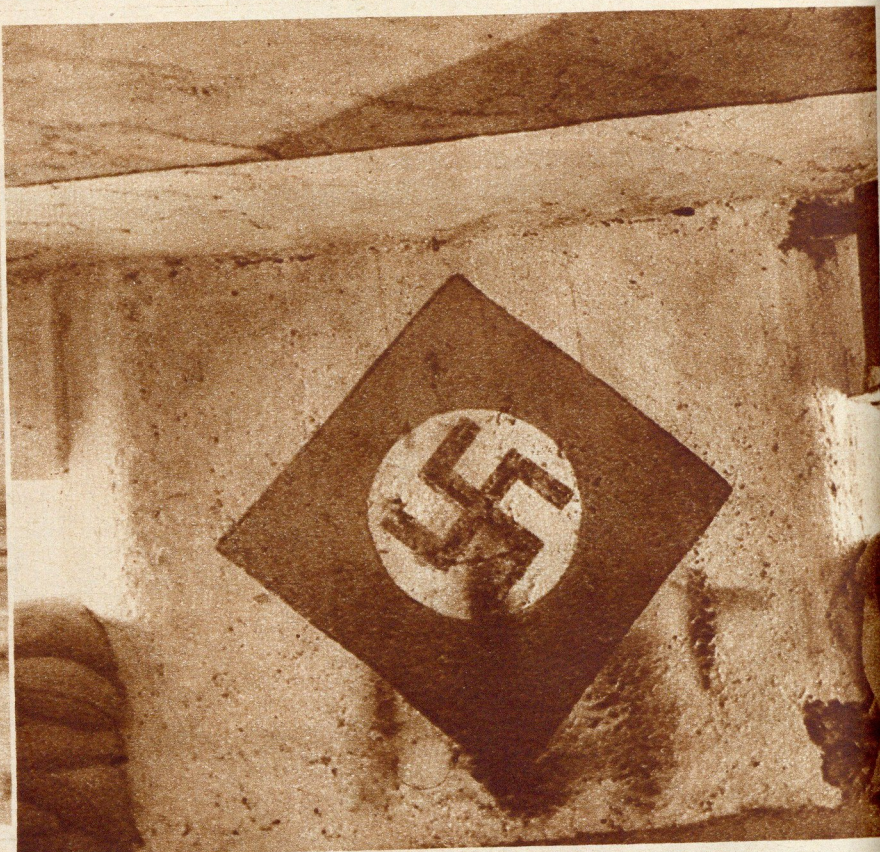
dobytná pevnost, pak už se fašisté marně pokoušejí o jeho dobytí. Nic nepomohlo strašné bombardování dělnických čtvrtí, nic nepomohly zoufalé útoky fašistických vojsk. Madridské obyvatelstvo přivyklo hrůzám a odepřelo vystěhovat se z milého města. Mezinárodní brigády nadchly svou statečností všechny. Madrid a dobrovolníci, mezi nimiž je tolik našich hochů, patří k sobě. Madrid a mezinárodní brigády budou vždycky patřit dějinám, do jejich stránek nejslavnějších.

Čest obhájcům, čest těm, kteří padli, vykopávajíce hrob fašismu.

Díky jim — Madrid obstál — a obstojí!

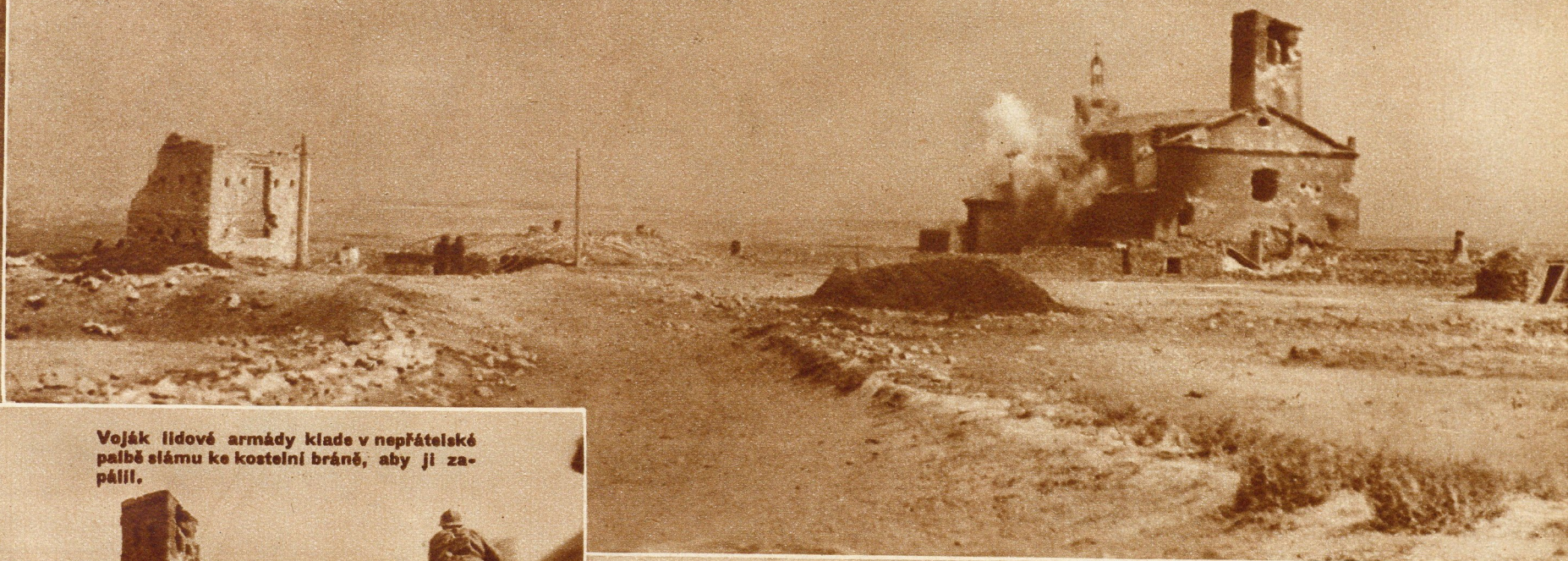
Toto je onen slavný bílý hřebec, na kterém chtěl generál Mola vtáhnout do Madridu. Později na něm jezdil italský generál Mancini u Guadalajary. Po nějaký čas běhal mezi aragonskými frontami a při posledním postupu padl do rukou republikánských vojsk.

Hakenkrajclerský odznak, zanechaný přehajícími fašisty v betonovém úkrytu aragonské frontě.

aragonské frontě

Dva zajímavé fotografické dokumenty z bojů o kostel v Quintu. Kostel byl fašisty přeměněn ve skutečnou pevnost. Na tomto obrázku vidíme, jak republikánské granáty dopadají na kostel.

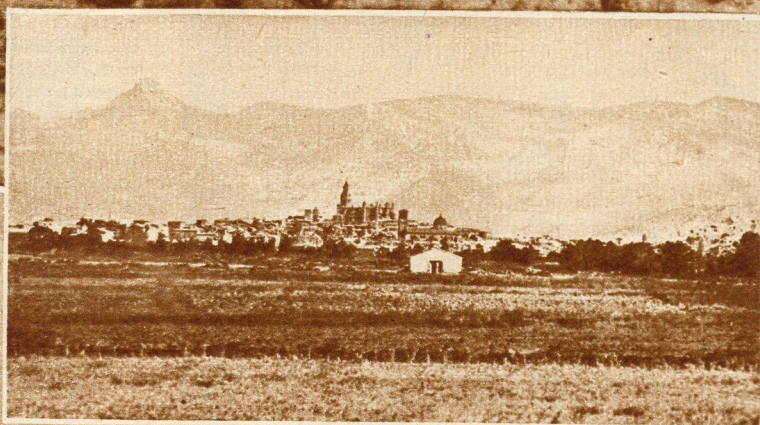
Voják lidové armády klade v nepřátelské palbě slámu ke kostelní bráně, aby ji zapálil.

Zajatci jsou odváděni z předních linií na shromaždiště.

Tanky lidové armády jedou na frontu.

Huesca, město obklíčené ze tří stran republikány, je tu na dosah ruky.

DVĚ ŠLECHTIČNY A REPUBLIKA

Byla to docela obyčejná válečná příhoda, jakých se stává mnoho. Republikánské vojsko dobylo vesnici a pátralo po ukrytých nepřítelích. Půdy, stodoly, stáje a zahrady byly pečlivě a soustavně prozkoumávány. Na konec došli milicionáři až do bídného domku, na konci slepé uličky.

— V domě nikdo není — řekl jeden z vojáků.

— I slepice vzali, nenechali tu nic.

— Je tu jen pes a štěká na nás — řekl třetí.

— Je tam hodně slámy? — ptal se velitel hlídky.

— Hodně! Mohlo by se na ní vyspat všechno mužstvo! — odpověděl třetí z vojáků.

— Podíváme se tam! — pravil velitel.

Pohlédli na vrčícího psa a nafílili svým lidem:

— Odkliďte tu slámu! Ale dřív do ní píchněte bodly!

Jakoby byl pronesl nějaká kouzelná slova. Hromada se najednou zdvihla, bylo pod ní slyšet lidské hlasy, a najednou se objevily dva hezké ženské obličejce.

— Kdo pak jste? — ptal se velitel.

— Jsme selky — — — Schovaly jsme se tu před střelbou.

Velitel prohlédl ruce dívek a řekl:

— S takovými pěstěnými rukama byste sotva mohly být selkami. Ale jen vylezte beze strachu. Půjdem do štábu a tam povíte, kdo jste.

To se stalo, když republikánská vojska dobyla Brunete. Ale kdo vlastně byly ty ženy? Podle svého dalšího tvrzení ošetřovatelky z nějaké ozdravovny. Ale 500 metrů od fronty nejsou ozdravovny. A obě „ošetřovatelky“ nebyly ani oděny jako sestry v nemocnicích. Měly pěkné šaty živých barev.

Ve skutečnosti fašisté zapomněli při ústupu na ty dvě dívky, které krátce před tím přišly do vesnice, aby mezi ně rozdělily tabák, potraviny a šaty.

V paláci svého starého rodu, který se zrcadlí v moři u Algecirasu, vzpomíná na své zajaté dcery starý šlechtic Pablo de Larios, pán a vládce hrabství Reverterského a dvou markýzských panství Povar Larios a Estelly.

Na počátku povstání myslil starý markýz de Larios na své statky, dvory, paláce, a na své čistokrevné koně a — jak bylo možno o tom pochybovat? — přidal se k zástupu těch, kdo zneužívají zbraní, které jim lid svěřil, se vzbouřili proti republice.

Jeho dcery opustily polo a bridge, a tenis a začaly shánět „dobrovolné příspěvky“ na válku, pořádaly večírky i bazary, a jejich auta, ozdobená honosnými znaky, jezdila v povstaleckém táboře z jednoho konce na druhý.

Až se stalo, že devatenáctiletá komtesa de Revertera a její dvacetiletá sestra markýza de Povar byly zajaty republikánským vojskem.

Starý markýz se nemusí bát o své dcery. Jedná se s nimi šetrně, žijí v docela příjemném útulku ve Valencii, ve starém klášteře. Navštívil je zpravodaj španělského listu.

Jsou klidné a spokojené.

— Od našeho zajetí až do dneška bylo s námi zacházeno stále velmi šetrně. Nikdo nás neobtěžoval. Ani na frontě, ani ve městech — potvrzuje komtesa de Revertera.

— Zůstaneme tu — praví markýza de Povar — dokud se neskončí válka.

— Očekávaly jste — zeptal se zpravodaj — že republika zachází takto se svými zajatci?

— To se rozumí! — odpověděla živě starší dívka — jinak to ani není možno. Jsme přece všichni Španělé.

— A proč tedy ty lži, že vraždíme všechny nepřátele, kteří nám padnou do rukou?

— Ph! — ušklíbala se opovržlivě mladší. — To jsou hlouposti propagandy!

— A co o tom všem soudíte?

— Je to nesmyslné! Válka je příšerná, strašná! — odpověděla smutně markýza.

Více už neřekly. Vstaly a obřadně se uklonily. A obě odcházely širokou galerií, zalitou sluncem, kam vál vítr otevřenými okny bez mříží.

— Já — praví zpravodaj — jsem v té chvíli myslil na to, jak jedná se svými nepřáteli republika a jak fašismus vězní dnes tisíce žen, namačkaných v podzemních děrách, kde je urážejí, týrají a mučí jen proto, že sympatisují s republikánskou vládou.

Španělské filmy na světové výstavě v Paříži.

Španělský pavilon na světové výstavě se těší ustavičně velké návštěvě obecnstva, zejména od té doby, co se tam každého večera promítají válečné filmy.

Je jich několik. Nejprve se předvádí film o utvoření národního vojska v Katalanii, o výcviku prvních sanitních kádrů, o velikém a zřejmě skvěle organizovaném táboře pro instrukci španělské mládeže. Hoši se učí dělat zákopy, klást ostatní drát, stavět stany, hledat vodu, konat záchrannou službu, zacházet s měřicími přístroji a ovšem také všem druhům vojenských cvičení pěšky i na koni. Je to pěkná podívaná, jak už takoví kluci při manévru, provedeném za přítomnosti prezidenta Companyse, dovedou předvést vzorný útok na koních. Při těchto manévrech byla zároveň uspořádána manifestace na barcelonském stadionu, při níž kromě jiných sportovních podniků byl konán i jeden, pro nás jistě neobyčejný závod: ve vrhání pum. Na konec defilovala při slavnosti skupina velmi mladých dívek v ošetřovatelském kroji. Bylo vidět na prezidentovi i přítomných generálech, jak jsou spokojeni s tou nadšenou mládeží, jistou vítězstvím, která splňuje příkaz, vytištěný na transparentu, přetaženém nad táborem: „Disciplinu!“ Film „Silnice dona Quichota“ ukazuje nám místo děje slavného románu Cervantesova, totiž — jak se žije a pracuje v krajině Mancha v Aragonii. Ještě zajímavější film je „Vodní soud“, který nám dává shlédnout proces jednoho z nejstarších lidových soudů, jaké se v Evropě uchovaly. Ve valencijském kraji byla řeka Turie svedena do devíti velikých průplavů, tvořících složitý, ale účelný zavodňovací systém a dodávající krajině romantickou krásu i svérázný půvab. Zvláštní stavidla upravují zavodňování; o této úpravě, jakož i o přidělu vody jsou přísné předpisy, jistě tak staré jako zavodňovací systém sám.

Vzniknou-li nyní spory mezi obyvatelstvem, začne zasedat onen svérázný „vodní soud“. Kolem stihlé věže valencijské katedrály rozeztaví se vědy ve čtvrtě bohatě vyřezávaná stará křesla; na každém z nich je jméno jedné z valencijských provincií, jež se účastní na systému průplavů. Důstojní soudci s dlouhými vousy, volení demokraticky ve svých okresech, radí se slavnostním způsobem o sporu, obklopeni velikým zástupem pozorně a napjatě poslouchajícího obecnstva. Soud, jehož původ sahá až do dob, kdy ve Španělsku ještě vládli Arabové, zachoval si zvyk, vyloučit z hlasování soudce, v jejichž obvodu spor vznikl — aby byla zaručena nestrannost. Po poradě vyhlásí předseda soudu rozsudek; oznamuje se jen ústně, s konečnou platností a není proti němu odvolání. Tak prostě a loyálně vyřizování sporů a také denunciací by mohlo být vzorem i pro jiné země.

Filmový přehled časových událostí podává strhující důkaz o tom, jak španělský lid, přes všechny hrůzy boje myslí do budoucnosti na zachování svých kulturních statků a na duchovní i tělesnou výchovu své mládeže. Vidíme výstavu dětských i žákovských prací, tělocvičnou a sportovní podniky — a konečně reportáž nejkrásnější: „Dnešní děti — budoucí občané.“ Ukazuje se zde vzorný dětský domov, vzorný i s našeho stanoviska. Děti, které přišly válkou o rodiče a o přístřeší, mají zde postaráno o skvělé ošetření a péči i dozor při práci a rozpustilých hrách. Je vidět jak jim chutná jídlo, předložené na čistě prostřeném stole, vyzdobeném květinami.

Nikoho nenapadne, aby hodnotil tyto filmy po jejich umělecké nebo technické stránce. Hodnotíme je, jako svědectví pro to, že obránci kultury a civilizace myslí nejenom na těžký denní boj, ale zároveň také na dědictví minulosti i na svou budoucnost — na děti.

Dcery markýze de Larios.

NA PŘEDNÍ STRÁŽI.

Dr. K. Holubec, vedoucí lékař lazaretu J. A. Komenského ve Španělsku.

Dočítáme se o těžké ztrátě, kterou utrpěla sanitní služba mezinárodních brigád. Na aragonské frontě padl obětavý lékař a organisátor major Dubois-Domanski.

Vybavuje se nám v mysli vzpomínka na tvrdé dni červencové ofensivy u Madridu. Vojska republiky prorazila nepřátelské linie a vládní fronta vřezala se hlubokým klínem do nepřáteli obsazeného území, ohrožujíc povstalecké posíle před Madridem. Nepřítel se snaží vši silou, aby tento nebezpečný klín likvidoval. Ze severního bojiště jsou sem vrženy všechny postradatelné síly, desítky těžkých bombardovacích letadel zorávají půdu, Italové a Mauri jsou vrháni bez ustání proti vládním zákopům. Vojska republiky se drží statečně a odolávají.

V polních nemocnicích pracujeme horečně. Po boku španělských, katalánských a jinonárodních skupin miji den i noc a nastává nový den v práci bez odpočinku, kdy zastřená okna operačního sálu drnčí, že není vlastního slova slyšet. A látkou okenního křtu prožehují požáry hořících lesů a explozí bomb a nedaleko sraženého povstaleckého letadla. Ošetřujeme naše raněné i zajaté povstalecké vojáky, naše služba nečiní rozdílu. A přicházejí zprávy z praporečnických obvažšť, rozbijených bombami a ničených kulomety letadel, která je napadají z níзка. Kamarádi vpředu platí těžce za obětavou snahu, aby zraněný druh byl neprodleně ošetřen a odeslán do nemocnice, kde mu bude poskytnuta chirurgická pomoc — nosiči raněných, kteří neohroženě jdou dopředu za padlým kamarádem, stateční šoféři sanitních aut, kteří přijíždějí s auty proděravěnými jak síto, lékaři a sanitní personál obvažšť, umístěných ve vesnicích, jejichž trosky jsou znova a znova převraceny granáty a bombami. Dovídáme se, že padl šofér Angličan, který s námi sedával v době klidu na zahradě pod fíkovníkem, padli lékaři Heilbronn, Robbins, Sollenberger, Grosev. Byli zabiti při plnění své lidské povinnosti, jeden, když přenechal své místo v sanitním autě těžce raněnému vojákovu, zraněn odcházel pěšky a byl zasažen střepinou bomby, druzí smeteni bombami se svými obvažšti, která byla cílevědomě ničena.

Tehdy byl dovezen do nemocnice velitel divisiho zdravotnictva Dubois — Domanski — zástřelem plic, vykašlává krev. Navštívili jsme ho, když nával práce polevil. Vlastní bolesti odbýval s úsměvem mávnutím ruky, pln starosti o situaci na frontě a o osud raněných. Jen chvílemi pozná lékař, že raněný překonává příval kruté bolesti. A osmého dne jsme ho potkali v nemocnici. Procházel sály s raněnými, pln starosti, jak funguje organizace, cele zaujat utrpením druhých, kdy sám ještě péče nejvíce potřeboval.

Byl tehdy zraněn před dobytou Brunetou, na místě, kde den předtím byl zabít po jeho boku jeho šofér. A padl v Aragonii, kde opět mezi prvními vstupoval do dobyté vesnice — vždy mezi prvními, na místech nejvíce vystavených nebezpečí.

Heilbronn, Robbins, Grosev, Sollenberger, Dubois-Domanski — Angličané, Američan, Bulhar, Polák.

V sanitní službě mezinárodních brigád konají příslušníci 28 národů své dílo humanity. Chápe-me, jak díky obětavosti a mezinárodní solidaritě mohla vzniknout ve Španělsku síla, která je pevnou záštitou demokracie. Náš československý lazaret je rovněž zasazen do ušlechtilé soutěže za nejobětavější péči o bojovníky, raněné v obraně demokracie celého světa.

Skláníme se před památkou padlých kamarádů.

BARCELONA - VALENCIE - MADRID

nová kniha legionářského spisovatele Jaroslava KRATOCHVÍLA, účastníka letošního sjezdu spisovatelů v Madridě, právě vyšla. Timto svazkem zahajuje Lidová knihovna nový ročník. Cena brož. Kč 10.—, pro členy Kč 5.—, váz. Kč 18.— (LK Kč 10.—).

Čtenářům časopisu ŠPANĚLSKO při odvolání se na tento insert dodáme knihu za propagační (členskou) cenu Kč 5.—, splatných předem ve známkách. Tato výhoda platí jen do konce roku 1937.

LIDOVÁ KULTURA, PRAHA II., Jindřišská 29. Tel. 290-69.

Manifestace pro Španělsko ve Štokholmu.

Rozšiřujte obec našich čtenářů — získejte nám nové předplatitele!

Časopis „ŠPANĚLSKO“ mocnou propagační zbraní!

Konáme-li získávací akci nových odběratelů, konáme ji proto, abychom rozšířili okruh svých přátel, kteří tvoří pevnou demokratickou obec, demokratickou armádu, která stojí za republikou španělskou pomáhá tím nejúčinněji také republice a demokracii československé.

S každým nově získaným odběratelem zasilujeme svou akční schopnost!

Zvyšujeme počet těch, kdo budou ochotni pomáhat španělským ženám a dětem a účastnit se našich humanitních akcí.

Proto vypisujeme velkou získávací akci odběratelů: Každý, kdo získá nejméně 5 odběratelů na 6 čísel časopisu „Španělsko“, dostane zdarma buď:

1. sborník 82 význačných českých a cizích autorů „Španělsku“, tištěný na křídovém papíře v ceně Kč 19.—;

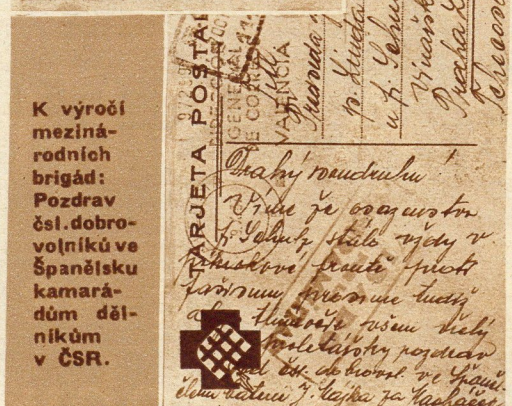
2. brožovaný výtisk románu ze života španělských rolníků „Rozdělení půdy“ od C. M. Arconada, v brožovaném vydání v ceně Kč 20.—;

3. 6 dalších čísel časopisu „Španělsko“.

Každý nový předplatitel na 6 čísel dostane od nás slosovací lístek s číslem a po skončení akce, t. j. 5. prosince t. r., bude vylosována velká cena.

Podmínky:

Za účastníka soutěže bude považován každý, kdo získá alespoň jednoho předplatitele nebo se jím stane sám a zaplatí předplatné nejméně na 6 čísel. Peníze zašle složenkou poštovní spořitelny čís. 27105 „Administrace Ilustrovaného časopisu Španělsko“. V rubrice „poznámka“ napíše slovo „soutěž“. Jako odesílatele své jméno a adresu. Na rubu složenky nalepí 50 haléřovou známku a zde vypíše přesně jména a adresy všech předplatitelů, za které platí. Ihned po obdržení budou účastníci, splní-li všechny podmínky soutěže, zaslány ceny podle výběru a zároveň takový počet losů, kolik předplatitelů získal. Přátelé demokratického Španělska! Zúčastněte se získávací akce! Každý úspěch na tomto úseku je záslužným činem pro spravedlivou věc španělského lidu!

ČESKOSLOVENSKÝ TÁBOR EVAKUOVANÝCH DĚTÍ VE FRANCII

V těchto dnech byla definitivně zřízena kolonie evakuovaných dětí. Tábor je umístěn v krásném zámku Lamothe v okrese Lot et Garonne ve Villefranche de Queyran nedaleko Villeneuve-sur-Lot. Zámek je obklopen nádherným parkem a je v něm dnes 130 španělských malých uprchlíků. Vyržování jednoho dítěte bude stát Kč 300.— měsíčně. Peníze však nebudou vyváženy. Výbor bude do Francie dodávat pouze potraviny.

Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku obrací se na čtenáře „Španělska“, na všechny své přátele, místní výbory a členské organizace s prosbou, aby mu byli nápomocni v této jeho opravdu záslužné práci. Jakmile obdržíme fotografie a jména dětí v táboře ubytovaných, vydáme úpisy, na nichž bude jméno, nejdůležitější životní údaje a eventuálně i fotografie některého z nešťastných dětí.

Přátelé! Obratťe se na městské rady, oficiální organizace, podpůrné a dobročinné spolky, závodní výbory s prosbou o převzetí patronátu nad jedním dítětem. Objednejte si sami úpisy pro pravidelné měsíční příspěvky na některého z ubohých malých utečenců. Pomozte nám zpříjemnit život nevinných dětí, k nimž byl osud tak krutý, které hrůzy fašistické války vyhnaly z domova od matek, kterým občanská válka vzala otce!

NENECHME ŠPANĚLY VYKRVÁCET!

Ve Španělsku bylo nutno hned od počátku války organizovat transfusi krve pro raněné. V nynější válce záleží velmi mnoho na tom, aby raněnému vojínovi byla co nejdříve nahrazena krev, která mu z těla unikla. Vláda vytvořila proto velkou organizaci dárců krve pro raněné. Jenom v Barceloně je jich dnes na tři tisíce. Ale to všechno nestačí, a je nutno krev kupovat v zahraničí. Jak je to možné? Dnes už není nutno převádět krev přímo z těla do těla, jako až do nedávna. Podle vynálezu ruských lékařů, který byl zdokonalen v Americe, je možno krev zachytit do ampulí, v nichž vydrží nedotčená 18 dní až tři neděle.

Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku zkoumá nyní, zdali by bylo možno zorganizovat i u nás službu dárců krve, která by ovšem byla poskytována bez náhrady. Českoslovenští lidé by dávali svou krev španělským bojovníkům. Byla by to krásná, ušlechtilá a lidská akce. Nepochybujeme o tom, že i mezi vámi, čtenáři „Španělska“, by se našlo, sta a sta těch, kteří by byli ochotni poskytnout svoji krev.

Výbor se bude snažit, aby krásnou myšlenku uskutečnil. Překážkou ovšem je značná nákladnost krevních zkoušek, i nákladnost dopravy na takovou dálku. Doufáme, že se výboru podaří tyto překážky překonat!

ÚMRTÍ PRESIDENTA MASARYKA

vzpomněly všechny denní listy v demokratickém Španělsku, a většinou uveřejnily i jeho fotografie. Lazaret Jana Amosa Komenského poslal p. prezidentu republiky dr. Benešovi tento telegram:

My, členové lazaretu Jan Amos Komenský, který sem byl vyslán demokratickou veřejností naší vlasti, jsme hluboce zarmoucení zprávou o smrti našeho presidenta Osoboditele. V naší práci, kterou pomáháme k vítězství demokracie ve Španělsku, bude nám vzorem i vzpruhou památka největšího demokrata naší vlasti.

COBLA BARCELONA.

Republikou projel katalánský umělecký kolektiv Cobl Barcelona s tanečnickem Magriňou a tenoristou Emili Vendrellem. Skupina umělců, z nichž většina byla před odjezdem do ciziny na frontách a všichni jsou nadšenými stoupenci republiky, odešla z fronty, na přání své vlády, aby pro španělský lid vybojovala svým uměním sympatie světa, aby burcovala svět na pomoc bojující španělské demokracii. Odešla jako kolektiv. Kolektiv nejen umělecký, nejen hospodářský, ale i svým duchem, spojený společnou láskou k své trpící zemi a společnou touhou vykonat pro její vítězství co nejvíce.

Jeich turné po republice bylo řetězem úspěchů, řetězem ovací jejich umění a výbuchů sympatií se španělským lidem. V každém městě vítali je jiní lidé, Češi, Němci, Slováci, Maďari, Rusíni, všichni však se stejným nadšením a láskou.

Na rozloučenou hrála Cobl Barcelona naposled v pražské Lucerně. Za každým číslem bouře nadšení. V každé pause objevil se někde u podla malý chlapec neb holčička s kyticí karafiátů nebo růží a podávali ji rozpačitě účinkujícím.

„Cobláci“ odjížděli od nás opravdu spokojeni, nadšení vřelým přijetím a svými úspěchy. Splnili v Československu svůj úkol, získali svému lidu mnoho nových sympatií, posílili nás ve víře v jeho vítězství. Budeme jim za to vždy vděční.

ČESKOSLOVENSKÝM LÉKAŘŮM!

Z darů československého lidu vyslal Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku před půl rokem do Španělska lazaret nesoucí jméno J. A. Komenského. Lazaret, vybavený výborně, jak po stránce technické, tak po stránce personální, splnil svůj úkol odborný a demonstroval španělskému lidu způsobem nejúčinnějším solidaritu a sympatie československého lidu a zástupců čl. medicíny. Lazaret je v chodu již několik měsíců, potřebuje doplňování materiální i personální, neboť střídání sanitních pracovníků je podmínkou jejich dobré výkonnosti. Výbor pro pomoc demokratickému Španělsku vyzývá zvláště přátele chirurgy, kvalifikované věsti samostatné chirurgické oddělení, internisty, fthiseology, zubní lékaře a praktické lékaře, aby přispěli svými silami k dobrému chodu lazaretu a tímto způsobem potvrdili dobré jméno československé medicíny a její pokrokový charakter za hranicemi. Bližší podmínky oznámí sekretariát výboru, Praha II., Národní tř. 24.

SATBA SMRTI

Ten hrozný rozsévač! Kde ve Španělsku šel,
Tam hrůzu, hlad, tam sirotu, tam bídu sel.

Fotomontáž J. Heartfielda
vystavená na výstavě „Dnešní Mánes“ a odstraněná po štvanicích fašistů